

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН 2023-2027
за развитие на земеделието и селските райони

Европейски съюз

Европейски фонд за гарантиране на земеделието
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

РСР01-1
150125

ОДОБРИЛ:
Д-Р ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА
ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР
НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
И РЪКОВОДИТЕЛ НА
УО НА СПРЗСР (2023-2027)

15.1.2025 г.

X

д-р Лозана Василева
заместник-министър на земеделието и храните
Signed by: Lozana Vasileva

„ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ“

ПРОТОКОЛ

О Т

ПЕТО РЕДОВНО ЗАСЕДАНИЕ

на

Комитета за наблюдение

на Стратегическия план за развитие на земеделието и
селските райони
2023-2027 г.

13 ноември 2024 г.

гр. София, хотел „Балкан Палас“

ПРОЕКТ НА ДНЕВЕН РЕД
за провеждане на 5-то заседание на Комитета по наблюдение (КН) на
Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г.
(Стратегически план 2023-2027 г.)

08:30 – 9:30	Регистрация на участниците, проверка за наличие на кворум.
9:30 – 9:45	т. 1. Откриване на заседанието на Комитета по наблюдение на Стратегическия план 2023-2027 г. Приемане на Дневния ред. Д-р Лозана Василева – заместник-министър на земеделието и храните и председател на КН на Стратегическия план 2023-2027 г. за одобрение
9:45 – 11:30	т. 2. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.Г.3 - Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони във връзка с предстоящ прием през 2025 г. Докладва: Управляващ орган на СПРЗСР 2023-2027 г. за одобрение
11:30 – 12:30	т. 3. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по следните интервенции в областта на горите: 3.1. Интервенция II.Г.10 - Залесяване и възстановяване; 3.2. Интервенция II.Г.11 - Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития; 3.3. Интервенция II.Г.13 - Намаляване загубата на биологично разнообразие, опазване на горските местообитания и намаляване на незаконните дейности в горските територии. Докладва: Управляващ орган на СПРЗСР 2023-2027 г. за одобрение
12:30 – 13:00	т. 4. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.Г.5 - Инвестиции в инфраструктура за напояване Докладва: Управляващ орган на СПРЗСР 2023-2027 г. за одобрение
13:00 - 14:00	Обедна почивка
14:00 – 15:00	т. 5. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.И.2. - Професионално обучение и придобиване на знания Докладва: Управляващ орган на СПРЗСР 2023-2027 г. за одобрение
15:00 – 15:30	т. 6. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2025 г. Докладва: Управляващ Орган на СПРЗСР 2023-2027 г. за одобрение

15:30 – 16:00	<p>т. 7. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменение на Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2024 г.</p> <p><i>Докладва: Управляващ Орган на СПРЗСР 2023-2027 г. за одобрение</i></p>
16:00 – 16:30	<p>т. 8. Напредък в изпълнението на ПРСР 2014-2020 г.</p> <p><i>Докладва: ДФЗ за сведение</i></p>
16:30 –	Край на заседанието

Списъкът на участниците в Петото заседание на Комитета по наблюдение на СПРЗСР (2023-2027) е даден като Приложение 1 към настоящия протокол.

Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.Г.3 - Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони във връзка с предстоящ прием през 2025 г. е дадено като Приложение 2 към настоящия протокол.

Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по следните интервенции в областта на горите:

3.1. Интервенция II.Г.10 - Залесяване и възстановяване;

3.2. Интервенция II.Г.11 - Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития;

3.3. Интервенция II.Г.13 - Намаляване загубата на биологично разнообразие, опазване на горските местообитания и намаляване на незаконните дейности в горските територии е дадено като Приложение 3 към настоящия протокол.

Предложението на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.Г.5 - Инвестиции в инфраструктура за напояване е дадено като Приложение 4 към настоящия протокол.

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.И.2. - Професионално обучение и придобиване на знания е дадено като Приложение 5 към настоящия протокол.

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2025 г. е дадено като Приложение 6 към настоящия протокол.

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Актуализиран Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2024 г. е дадено като Приложение 7 към настоящия протокол.

Предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Напредъка в изпълнението на ПРСР 2014-2020 г. е дадено като Приложение 8 към настоящия протокол.

Заседанието започна в 9.35 часа и беше открито от г-жа д-р Лозана Василева – зам.-министър на земеделието и храните и ръководител на Управляващия орган на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА приветства всички участници с добре дошли на Петото заседание на Комитета за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. Благодари на всички за присъствието и обяви, че заседанието е редовно, с необходимия кворум.

На проведеното Четвърто заседание на Комитета за наблюдение Управляващият орган пое ангажимент да изготви критерии за оценка на проектни предложения по интервенции от Стратегическия план, планирани за отваряне през настоящата година, както и да изготви Индикативен годишен график за приемите през 2025 година.

Тя разясни, че във връзка с публичността и прозрачността, всички предложения за критерии за подбор, включени в Дневния ред, бяха разгледани и обсъдени предварително на Тематични работни групи, проведени в рамките на месец октомври и ноември. На тези срещи присъстваха максимално широк кръг от представители на земеделската общност. Всички получени становища са разгледани обстойно и в максимална степен, като беше съобразено тяхното отразяване във финалното предложение за критерии за оценка, които ще бъдат представени на днешното заседание.

Тя благодари също и на колегите от Европейската комисия – господин Бенджамин Феърбрадър и госпожа Елица Живкова за подкрепата, която оказват, както при обсъждане на важни стратегически изменения, така и при различни казуси в ежедневната работа на УО по прилагане на Стратегическия план.

БЕНДЖАМИН ФЕЪРБРАДЪР благодари за сърдечното посрещане и изрази радост от присъствието си на днешното Пето заседание на Комитета. Разясни, че в програмата са включени критерии за подбор, за които Комисията няма правомощия да одобрява и затова като наблюдатели и като хора, които могат да предоставят разяснения, ако е необходимо, заедно с госпожа Елица Живкова, ще следят с интерес днешното заседание. Благодари на Управляващия орган за организирането на тази среща и осигуряването на превода.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари и предложи преминаване към разглеждане на Дневния ред на заседанието и обсъждане на предложенията на Управляващия орган.

Дневен ред:

1. Приемане на Дневния ред.
2. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.Г.3 - Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони във връзка с предстоящия прием през 2025 г.
3. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по следните интервенции в областта на горите:
 - 3.1. Интервенция II.Г.10 - Залесяване и възстановяване;
 - 3.2. Интервенция II.Г.11 - Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития;

3.3. Интервенция П.Г.13 - Намаляване загубата на биологично разнообразие, опазване на горските местообитания и намаляване на незаконните дейности в горските територии.

4. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция П.Г.5 - Инвестиции в инфраструктура за напояване

5. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция П.И.2. - Професионално обучение и придобиване на знания

6. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2025 г.

7. Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменение на Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2024 г.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обяви, че са получени общо девет становища:

1. Сдружение „Екология Образование Иновации“;
2. Националната овцевъдна и козевъдна асоциация;
3. Българска асоциация на бенефициентите по европейски програми /БАБЕП/;
4. Националната асоциация на зърнопроизводителите;
5. Българската асоциация на консултантите по европейски програми /БАКЕП/;
6. Института по агростратегии и иновации;
7. Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ);
8. Асоциация на производители на декоративни растения в България;
9. Дирекция „Търговски дружества и държавни предприятия“ в Министерството на земеделието и храните.

Благодари за изпратените становища и обърна внимание, че всички, които са изпратили становища, ще бъдат поканени да се изкажат в съответната точка от Дневния ред, която касае техните коментари. Продължи с предложението на г-н Главчовски за промяна в Дневния ред, като заяви, че съгласно чл. 17 от Правилата за работа на Комитета за наблюдение, промени в Дневния ред могат да се предлагат най-късно 5 работни дни преди датата на заседанието. Полученото предложение от г-н Главчовски е за включване на точка в Дневния ред – „Напредък в изпълнението на ПРСР 2014-2020 г.“, конкретно във финансовото изпълнение на мярка 1 „Трансфер на знания и действия за осведомяване“, мярка 4 „Инвестиции в материални активи“, мярка 5 „Възстановяване на селскостопански производствен потенциал и въвеждане на подходящи превантивни мерки“, мярка 8 „Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване жизненоспособността на горите“, мярка 16 „Сътрудничество“ и 19 „Водено от общностите местно развитие“(ВОМР).

Управляващият орган прие предложението за промяна в Дневния ред за включване на напредъка, като точка 8.

Тя уточни, че гласуват само членовете с право на глас - титуляр или негов заместник по заповед и предложи да се гласува така предложения Дневен ред с включване на точка 8 „Напредък в изпълнението на ПРСР 2014-2020“. Обърна внимание, че във връзка с изготвянето на протокол от заседанието, всеки, който вземе думата, трябва да се представя.

Премина се към гласуване.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 1.

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри Дневния ред на 5-то заседание на КН на СПРЗСР 2023-2027 г.

- „За“ – 63.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Дневният ред се прие единодушно.

Точка 2

Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция П.Г.3 - Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони във връзка с предстоящ прием през 2025 г.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обяви, че по тази точка са получени становища от г-н Иван Главчовски, г-н Ивайло Здравков (БАБЕП), Българска асоциация на консултантите на европейски програми (БАКЕП) и Асоциацията на производителите на декоративни растения в България. Предостави думата на госпожа Елена Иванова – директор на дирекция „Развитие на селските райони“ за кратко представяне и обясни, че ще даде думата на всички, които са изпратили становища по точката след представянето на г-жа Иванова.

ЕЛЕНА ИВАНОВА поздрави и започна с представяне на предложените от Управляващия орган на Стратегическия план критерии за подбор на заявления за подпомагане по предвидените три процедури за прием по аналогия на проведения в периода 2014-2020 г. прием по подмярка 6.4. В тази връзка и критериите за подбор са разделени на три процедури: *критерии за подбор на заявления в сектор „Производство“, критерии за подбор в сектор „Услуги“ и критерии за подбор в сектор „Занаяти“*. Тя обясни, че критериите за подбор на заявленията в сектор „Производство“ и „Услуги“ са идентични с някои малки разлики. Приоритетното насочване на помощта по интервенцията за неземеделски дейности като цяло е съобразено, както с идентифицираните нужди в Стратегическия план, така и със заложените цели и приоритети, изведени от социално-икономическия анализ на селските райони. Интервенцията е част от пакета интервенции, които допринасят за постигане на целите на специфична цел № 8, свързана с популяризиране на растежа, равенството между половете, включително участието на жени в земеделието и в развитието на бизнес на територията на селските райони, социалното приобщаване, местното развитие в тези райони, включително кръгова икономика и устойчиво управление на горите.

От направените изводи и препоръки, изведени в социално-икономически анализ, произтичат и така предложените приоритети за критериите за подбор на заявленията за подпомагане, а именно: приоритет за кандидат жена, млади предприемачи и кандидати на възраст до 40 навършени години.

Предоставянето на финансова подкрепа по тази интервенция би допринесло за диверсификация на дейностите в селските райони, на икономическите дейности в селските райони, насърчаването на местни инвестиции в технологични производства,

чрез които ще се осигури заетост, растеж на доходите, както и стабилизиране на броя на населението в селските райони предвид негативните демографски характеристики. Стимулира се още предприемаческата активност, както в стартирането на нов бизнес в селските райони с цел запазване на младото население в тях, така и в развитието на вече развиващи бизнес в тези райони микропредприятия.

Критерии за подбор за насърчаване и развитие на предприятията, които вече развиват бизнес в селските райони. Разделен е на два подкритерия и определя финансовото състояние на кандидата със седалище на територията на селския район от най-малко 12 месеца преди датата на кандидатстване.

Подкритерий 2.2 е свързан с насърчаване на кандидати, чието финансово състояние обезпечава реализирането на инвестициите по заявлението за подпомагане, като същият е със седалище на територията на селския район от по-малко от 12 месеца преди датата на кандидатстване. В тази връзка, подкритерий 2.2 е прецизиран с оглед допуснатата грешка от страна на УО и е различен от първоначалния вариант, изпратен на членовете на КН - кандидатът е със седалище извън селски район. Първоначалният вариант е некоректен, тъй като допустими кандидати са само такива, които имат седалище на територията на селския район.

Тя обърна внимание, че в последната колона, която показва минималните изисквания за доказване съответствието с критериите за подбор, са направени прецизиращи допълнения, които са отбелязани в червено и те не променят същността на критерия.

Чрез подкритерий в рамките на приоритета, свързан с насърчаване на инвестиции в цифровизация, технологично интензивни производства, които допринасят за повишаване на добавената стойност от тези инвестиции в селските райони, е предложението на УО за приоритизиране на сектори за високо технологични производства, които са определени в Националната стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия, и втори подкритерий, който да насърчава производства, които са упоменати в регионалната специализация към Националната стратегия за малки и средни предприятия. Приложението беше изпратено на малко по-късен етап, но обхваща почти всички видове производства, които се развиват на територията на селски райони и същите ще бъдат приоритизирани.

В рамките на критерии 4 и 5 ще бъде даден приоритет на заявления за подпомагане, които включват инвестиции в иновации. В критерий 4 ще се насърчават инвестиции, насочени към опазване на околната среда и адаптация с климатичните промени, в това число устойчива енергия и производства. В критерий 5 ще се насърчават инвестициите в иновации.

За критерий 6 на предходното заседание на Комитета за наблюдение, проведено през месец септември, беше взето решение за предоставяне на приоритет, където е приложимо, на заявления за подпомагане, подадени от кандидати с установени трайни увреждания. Този критерий беше предложен и гласуван и в рамките на интервенциите за „Стартова помощ за млади земеделски стопани“ и за „Нови земеделски стопани“ и по тази причина УО счита, че този критерий е в съответствие с Националната стратегия за хората с увреждания, чието изпълнение ще допринесе за създаването на по-добри условия и възможности на хората с увреждания да упражняват правата си и да участват активно в отделните сфери на обществения живот.

Чрез последния критерий 7 се насърчават инвестиции в дейности на територията на райони с природни и други ограничения. Включването на този критерий беше предложено на проведеното заседание на работната група в рамките, на която предварително бяха обсъдени критериите за подбор по тази интервенция.

Тя разясни, че критериите за подбор в сектора на производство са допълнени с критерий, в рамките на приоритета, свързан с насърчаване на инвестиции в цифровизация, технологични и интензивни услуги, които допринасят за повишаване на добавената стойност от тези инвестиции, а новият включен критерий 3.3 ще допринася за заявления за подпомагане, насочени изцяло към дейности в областта на здравеопазването и социалните услуги.

Тя посочи, в най-дясната колона на таблицата, прецизираните секторите по КИД, в рамките на които ще бъде предоставяно подпомагане, където е включен целият сектор Q86.2 – „Извънболнична лекарска практика“, както и сектор Q86.9, по който ще се подпомагат други дейности по хуманно здравеопазване.

Сектор Q88 „Социална работа без настаняване“ ще обхваща всички дейности, свързани с предоставянето на социални услуги без настаняване на територията на селските райони.

Другите критерии са идентични с критериите за подбор в сектора на производството. За критериите в сектор „Производство“ се предлага с минимален брой точки да бъдат подпомагани проекти, които са получили минимум 10 точки по критериите за подбор. Аналогично е и в сектор „Услуги“ - минимум 10 точки.

Последната група критерии са насочени към насърчаване на занаяти.

В рамките на тази група критерии са извършени редакции на текстове за приоритети по заявленията за подпомагане - кандидати жени и млади предприемачи.

По аналогия на проведените процедури по подмярка 6.4 в периода 2014 – 2020 г. УО предлага да бъде предоставен приоритет на кандидати с майсторско свидетелство или със свидетелство за калфа. Насърчава се развитие на занаятчийската дейност в определени сектори, определени в Закона за занаятите.

Включени са критерии, свързани с насърчаване на инвестиции, насочени към опазване на околната среда, в борба или адаптация с климатичните промени, както и два нови критерия за насърчаване на инвестиции на заявления за подпомагане, подадени от кандидати с трайни увреждания и такива инвестиции, които се изпълняват на територията на необлагодетелстваните райони на страната.

В тази група критерии минималният брой точки за подпомагане е 15.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари и предостави думата за коментари или предложения.

ЕМИЛ ДЪРЕВ (БАКЕП) предложи да се помисли дали е необходимо да има прием по занаятите, тъй като според него проектите, одобрени от предния прием, не са много.

ИВА ИВАНОВА като представител на Държавен фонд „Земеделие“ отговори, че има два одобрени проекта по занаятите, 29 подадени, 2 одобрени.

ЕМИЛ ДЪРЕВ предложи от името на асоциацията занаятите да бъдат подпомагани по ВОМР, което ще е много по-ефективно. Сподели мнение, че е неудачно да се отделя целия административен капацитет, за да се отвори един прием по занаяти за два одобрени проекта.

По отношение на КИД-овете, посочени като приоритетни, изрази съмнение доколко анализа на социално-икономическите проблеми в селските общини показва необходимостта от приоритети като химическо производство, автомобилостроене и др., които са включени във фиша на интервенцията и не могат да бъдат избегнати, въпреки че нямат нищо общо със селските общини.

В тази връзка предложи да бъдат допълнени и други кодове на икономически дейности, които са много по-релевантни за селските общини в България.

МАРИЯ ДИМОВА (БАКЕП) продължи с представяне на предложенията на асоциацията за включването на допълнителни кодове.

Предложението за първия код, за критерий 3.3 от процедурата „Услуги“, който дава най-голям приоритет - 10 точки, е включването на няколко кода от сектор „Образование“. Тя обоснова предложението с демографската криза, изразена не само в липсата на работна ръка, но и в липсата на квалифицирана, обучена работна ръка.

По отношение на последните приеми на ПРСР, тя обърна внимание, че бяха заложени приоритети, свързани с дигитализация, автоматизация, цифровизация на инвестициите, които създадоха предприятия от хранителната индустрия, но на практика се оказва, че няма кой да работи в тях с това оборудване.

Затова предложи да се включат три кода - 85.5, 85.5 и 85.6, които са свързани с образование след завършване на средно образование и дават възможност за инвестиции, свързани с допълнителни професионални обучения на място при работодателите и спомагателни дейности в образованието. През тези дейности биха могли да се извършват и обучения, свързани с компютърна грамотност, дигиталност, анализ на данни, работа с изкуствен интелект и да бъдат развити умения, които образователна система не предоставя, както и допълнителни конкретни професионални умения, защото освен кадри, които да могат да работят със съвременен цифрово оборудване, реално в селските райони няма хора, които да могат да работят като абсолютно обикновен производствен персонал, който да има, обаче адекватна квалификация, така че да изпълнява и съвсем обикновени функции – фризьори, автомонтъори и други квалифицирани производствени работници.

Следващото предложение е отново за критерий 3.3 за добавяне на код М.75 „Ветеринарномедицинска дейност“, тъй като това е една съпътстваща дейност, която осигурява здравеопазването на животните и добавянето на такъв код, което е специално разписано и в самия Стратегически план, би било от полза за допълване и подпомагане на селскостопанското производство.

Други два допълнителни кода са 87.10 за дейност на заведения за здравни грижи, където тя уточни, че в приоритетните кодове са включени такива, които са свързани с изграждане на Центрове за възрастни хора за настаняване, докато код 87.10 дава възможност за отчитане на дейности, свързани с професионална медицинска грижа, освен за възрастни хора, за хора с увреждания, рехабилитационни центрове и др.

Последният код, като допълнение към критерий 3.3, е код 93.11 „Експлоатация на спортни обекти и съоръжения“. Изграждането, експлоатацията, оборудването на подобни центрове са един механизъм за привличане на млади хора в селските райони и осигуряване на едни допълнителни благоприятни условия на живот и подобряване на жизнената среда.

По отношение на критерий 3.2, който получава по-малко точки – 5, тя предложи добавянето на няколко допълнителни сектора - сектор F „Строителство“, сектор I „Хотелиерство и ресторантьорство“, сектор G 45.20 „Техническо обслужване и ремонт на автомобили, автосервиси и автомивки“, сектор R 93 „Спортни и други дейности“ и сектор S 96 „Други персонални услуги“, като пране, химическо чистене, фризьорски и козметични услуги, поддържане на добро физическо състояние.

По отношение на сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“, тя предложи този сектор да бъде приоритетен, въпреки недопустимостта за инвестиции за нови места за настаняване, тъй като е абсолютно логично вече съществуващите истински къщи за гости да продължат да развиват дейност в туризъм. Според нея една съществуваща къща за гости би трябвало безпроблемно да получи субсидия, за да реновира ресторанта

си, да направи детски кът, да направи басейн, да закупи велосипеди или някакви други спортни съоръжения за атракции, така че да предложи един конкурентен туристически продукт.

Тя подкрепи това предложение с препратка към текста на Стратегическия план, където една от целите описва използването на целия туристически и природен потенциал на селските райони и неговите специфики. Изрази мнение, че с отваряне на прием по процедура „Занаяти“ това не може да се постигне, но може да се постигне чрез целенасочена подкрепа за сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“.

Относно другите приоритетни сектори, свързани с автомивки, перални и фризьорски салони, тя се съгласи, че селските райони имат нужда от тези елементарни услуги и че ще има голям интерес към такъв вид проекти, тъй като могат да се разработят и реализират лесно. Ще се създадат реални работни места, като това ще е истинската реална подкрепа за българските селски райони.

Тя съобщи, че асоциацията предлага също някои технически забележки, които са по методиката, които би могла да представи след като колегите изразят мнение по отношение на допълването с приоритетни сектори.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари и разясни, че УО се съобразява с разписаните приоритети и текстове в програмата и изрази несъгласие, че социално-икономическият анализ е непълен и неизчерпателен. Съобщи, че той е разгледан и приет на множество работни групи преди да се изготви Стратегическият план. Текстовете в Стратегическия план са приети като решения от настоящия Комитет по наблюдение и предложи тези решения да не се поставят под съмнение.

По отношение на процедура „Занаяти“ уточни, че това са допустими дейности, разписани във фиша на интервенцията. Продължи с разяснението, че на проведената тематична работна група за неземеделски дейности тази тема е дискутирана, като всички са били съгласни за отваряне на процедура за занаяти. Управляващият орган счита, че е резонно и обосновано да се пусне такава процедура с възможност за прехвърляне на неусвоенния бюджет, ако има такъв, към другите две процедури, както беше направено и в предходния програмен период.

Тя предложи да не се използва мярката за неземеделски дейности за решение на всички проблеми в селските райони и обясни, че предложението на БАКЕП засяга сектори и услуги, които са роля на общините и на държавата и за тези мерки има подкрепа по други направления, включително за образование и за обучение, където по-късно УО ще предложи стартирането им.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА подкрепи напълно предложението на колегите от БАКЕП, тъй като то отговаря на написаното в Стратегическия план, където е упоменато, че посоченият списък не изброява изчерпателно критериите за подбор.

Тя съобщи, че е участвала в работната група и е изпратила становище и категорично не подкрепи гласуването на този неизчерпателен списък, така както е заложен в момента в предложението за критерии за подбор по процедура „Услуги“.

На работната група всички се обединиха около тези приоритетни сектори, които сега липсват в предложението за критериите за подбор. Тя помоли обсъждането да бъде по-задълбочено и обстойно.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ изрази несъгласие относно изключването на прием за занаятите по аналогия от предишния прием – одобрени само два проекта. Даде пример с мярка 16.4 - късите вериги на доставка, където според него недостатъчно добре изготвени насоки за кандидатстване и недостатъчно добре изготвен анализ не означава, че няма нужда от такъв прием.

По отношение на кодовете, като участник в тази работна група, също изрази впечатление, че всички се обединяват около разширяването по приоритетните сектори и дейности от списъка с кодове. Той предложи това да мине с писмена процедура и още една работна група за допълнително обсъждане, проведена преди това.

ГЕОРГИ ГРЪНЧАРОВ също подкрепи колегите и обърна внимание, че след срещата на работната група Съюзът на птицевъдите в България също изпраща имейл с предложения за тези кодове, като голяма част от тях се препокриват с примерите, които дават г-жа Димова и г-жа Боянова. Това са кодове около строителство, извършване на строителни дейности, ремонти, търговия на едро, търговия на дребно, транспортни фирми, които работят на територията на селските общини, ресторантьорство, операции с недвижими имоти, туристическа агентска операторска дейност, различни артистични и творчески дейности, свързани с производството на сувенири, които не могат да кандидатстват по процедурата за занаяти. Друг вид дейности са спортните и дейностите, свързани с развлечения и отдих. предложи за тях, след изготвен анализ, да се даде приоритет.

Подкрепи господин Караколев, че няма нужда да се прибързва със стартирането на този прием, като изрази мнение, че по-добрият вариант е да се проведе още една работна група, да се обсъдят още веднъж критериите и да се пусне догодина с по-силен фокус към полезните кодове и фирми с дейности в селските общини.

БОЖИДАР ПЕТКОВ изрази своята подкрепа в поддържане на занаятите, особено в селските райони, като обединението на занаятите с туризма ще бъде добра стъпка в изпълнението на целите на Стратегическия план. В този случай един занаятчия, създавайки помещения за своята дейност, ще изразходи повече от половината средства за това, но получавайки повече приоритетни точки, би могъл да разположи своето ателие или работилница в къща за гости. Едно такова приоритетно ранкиране ще бъде изключително мощен стимул и механизъм за насърчаване на занаятчийството в селските райони и по-точно в центровете за туризъм като селски къщи, малки хотели и т.н. Той припомни, че по времето на САПАРД в началото не е имало голям интерес, но впоследствие интересът е нараснал неимоверно. Затова според него и интересът по тази интервенция ще бъде голям.

ВАСКО СТОИЛОВ (Регионален съвет за развитие на Югозападен район) се представи като кмет на община Сливница и подкрепи напълно развитието на туризма в селските райони. Сподели мнение, че държавата може да бъде лидер в селския туризъм и в Европа и всички други видове алтернативен туризъм, ако се даде приоритет тази инфраструктура да се развива. Този вид туризъм дърпа много други индустрии като производство и преработка на селскостопански суровини и направата на продукти, които са екологично чисти. При развитието на такъв туризъм много хора биха се завърнали на село и биха започнали да развиват такъв бизнес. предложи да се даде най-голям приоритет точно на този сектор в селските райони – къщи за гости, ресторантьорство и всичко съпътстващо тези дейности.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че в Стратегическия план е изведено като недопустимо подпомагането на тази дейност - строителство на места за настаняване, така че УО не може да приеме предложението на г-н Стоилов.

ВАЛЕНТИНА ВАСИЛЪОНОВА (КНСБ) се изказа в подкрепа на госпожа Боянова като даде още един аргумент в полза на социалния аспект. предложи да се даде възможност на такъв тип бизнеси, които ще стимулират регионалното развитие и икономика, където ще има тясна обвързаност между различните сектори. В същото

време да се насърчават селските райони и в тяхната връзка с градските и субградските региони в полза на предаването на следващото поколение на традиции и ценности според нея е най-естественото място в Стратегическия план, в тази ниша като водене на такъв вид политика. Тя изрази надежда, че ще се намери време, за да се огледат по-специално още веднъж тези критерии за подбор.

ИВАН ГЛАВЧОВСКИ предложи бюджета за тази интервенция да бъде увеличен с две трети, тъй като слушайки изказванията досега, тя се оказва основополагаща за развитието на българската икономика. Предложи още да няма преработка и инвестиции в земеделски стопанства, а само развитие на селските райони. Не оспори приоритизирането на образованието и туризма да са неделима част от тези критерии.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ (НАМ) зададе въпрос как точно се легитимира кой е занаятчия и подкрепи изцяло колегите относно недобре разработената интервенция в частта за кодовете за икономическа дейност и приоритизирани сектори. Предложи гласуването да бъде отложено или да се подложи на гласуване това решение след по-внимателно обсъждане.

СТАНКА СТОИЦОВА (Регионален съвет за развитие на Южен централен район) се представи като представител на Министерството на туризма и благодари на всички участници в Комитета за наблюдение, които изразяват подкрепа за дейности, свързани с туризма и туристическото предлагане. Тъй като министерството на туризма не е участвало в работната група, тя настоя да бъдат преразгледани критериите и да бъдат допустими кодове, свързани с туристическите услуги и туристическите дейности.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че в момента не се коментират допустими дейности, а на кои дейности да бъде даден приоритет. Предложението на Управляващия орган е чрез тази интервенция да се даде приоритет на социални, здравни услуги и на изведените приоритети в Националната стратегия. На срещата на работната група се коментира, че тези допустими дейности не са максимално подходящи за селските райони, но това е одобрено в Стратегическия план и затова УО се придържа за такъв критерий, като се дават 2 и 5 точки – твърде малка тежест спрямо общия брой точки, който може да получи даден кандидат. УО насочва финансовия ресурс към социални и здравни услуги, защото в тези райони липсват такива. Изрази несъгласие, че туризмът е по-важен от тях и предостави думата на господин Феърбрадър за коментар.

БЕНДЖАМИН ФЕЪРБРАДЪР разясни, че част от бюджета по тази интервенция всъщност е насочен към финансовия инструмент и е хубаво да бъде уточнено как всъщност ще се изпълни и дали критериите за подбор ще са същите или не. Помоли за информация по темата.

ЕЛИЦА ЖИВКОВА (ЕК) направи коментар във връзка с критериите за подбор за сектор „Услуги“, във връзка с критерий 3.1. Тя изрази несъгласие за ниския брой точки - 2, които се дават на производства като събиране и обезвреждане на отпадъци, рециклиране на материали и т.н., които са с голям потенциал да бъдат развити в селските райони. При обсъждането на Стратегическия план се постигна съгласие, че това са сектори, които трябва да се насърчават в селските райони, независимо дали към момента има интерес към тях или това е просто една инвестиция в бъдещето.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че първоначално предложените точки са повече, но това не е срещнало одобрение на срещата на ТРГ.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ предложи да не се хаби повече енергия и да се насрочи още една среща на ТРГ, където да се прецизират приоритетните дейности. Изрази несъгласие, че българските села се нуждаят от още старчески домове, а напротив нуждаят се от привличане на млади хора в тях, от развитието на бизнес. От името на асоциацията изрази мнение, че не иска по никакъв начин да компрометира интервенцията, а тя да се надгради, за да бъде наистина работеща и да има ефект за държавата.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА подкрепи Симеон Караколев в думите и предложи критериите да бъдат огледани още веднъж, за да се отсее това, което действително реално бързо в този програмен период може да дръпне селата напред в развитието си. Въпреки че е привърженик на високотехнологичните, в този програмен период едва ли ще са много проектите с такава насоченост. Според нея секторите като туризъм ще бъдат движещи в селата и трябва да им се даде приоритет. Предложи също да се създаде работна група за допълнително обсъждане и уточнение на критериите.

СРЕБРИН ИЛИЕВ ретроспектира накратко обсъждането на Стратегическия план с тогавашния председател на КН - заместник-министър Събев. Съобщи, че е водена сериозна дискусия по отношение на винения туризъм и др. и даде пример с вид здравна услуга, която е забранена юридически в България – апитерапията. Затова отправи апел към УО да се инициира среща с Министерството на туризма, тъй като Законът за туризма е рестриктивен практически към селския туризъм, дори тогава се обсъждаше включването на глава „Селски туризъм“ в него. Изрази готовност да участва в такава среща, за да се изчистят системните проблеми със закона и спомена, че е получил подкрепата на проф. Модева – тогавашния заместник-министър на туризма.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че това е една обща тема „Развитие на туризма в селските райони“, така че тепърва ще се водят разговори. В момента се обсъждат процедура „Услуги“, неземеделски дейности и Стратегическият план, където има цели и приоритети, които УО иска да постигне с прилагането на тази интервенция. В тази връзка тя обясни, че на тематичната работна група не е постигнат консенсус за включване на допълнителни кодове и на предоставената възможност на всички членове да изпратят мотивирани становища, те са били разгледани, но с неубедителни мотиви и затова не са включени към проекта, който се предлага днес за гласуване. Тя сподели, че УО продължава да настоява социалните и здравните услуги да получат приоритет с мотив да не се включват тези сектори като ресторантьорство, към определен кръг от услуги, тъй като ресурсът ще бъде насочен само и единствено към тези проекти, за които и някои от присъстващите като заинтересовани страни и най-вероятно в конфликт на интереси, биха имали личен интерес за подготовка на такъв вид проекти. Тя зададе уточняващ въпрос към членовете дали да се даде приоритет само за туризъм или здравните и социални услуги да бъдат на равни начала с него. Преди да се подложи на гласуване, г-жа Василева помоли за изяснение, за да предложи решение.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА уточни, че не е имало предложение да отпаднат като приоритет здравните и социалните услуги. Въпросът е от всички допълнителни приоритетни сектори, да се подберат подходящите и след обсъждане за точки, да се реши. Тя разясни, че в момента са включени само приоритетни сектори от Националната стратегия за развитие на малки и средни предприятия, в която не се визират по никакъв начин селските райони като развитие по нейно лично мнение. И затова е и нейното предложение за отлагане на това решение и допълнително обсъждане на всички предложени кодове, като останат здравни и социални и тези от

Националната стратегия и регионалните спецификации. Изрази мнение, че когато човек се бори за политика, не означава непременно връзка с личен интерес и заяви, че такава изказване от страна на д-р Василева е несериозно.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ подкрепи г-жа Боянова и поясни, че като един интересния и той като всички от бранша при разглеждането на подобни мерки ще се окаже в конфликт на интереси.

ЕЛЕНА ИВАНОВА се обърна към г-жа Боянова и заяви, че сектор „Ресторантьорство“, по КИД 2008, е изцяло допустим в подкритерий 3.2, тоест изцяло е приоритизиран в регионалната специализация с И.56 „Ресторантьорство“ и всички приложими подкодове на този код - дейности на ресторанти и заведения за бързо обслужване и заведенията за хранене. Тя продължи, че такъв тип дейности и заведения са само една част от туризма, но целият сектор е приоритизиран в рамките на подкритерий 3.2. Също така, в приложението към този подкритерий различни видове производства са приоритизирани на територията на цялата страна. КИД-овете се повтарят, кодовете във всяка една от територията, строителството на сгради F.41, както и всички съпътстващи дейности, заложи в Националната стратегия като допълнение. Подпомагането на микропредприятията в селските райони е допълващо към Националната стратегия за малки и средни предприятия, но само в рамките на тези сектори. Тя използва възможността да отговори и на господин Михайлов във връзка със занаятите. Занаятчиите се регистрират, подлежат на регистрационен режим в съответствие със Закона за занаятите. Получават удостоверения и свидетелства по този закон и при обработка на проектни предложения, подадени от занаятчий, ДФ „Земеделие“ има възможност да провери техния статут и дали са получили съответните удостоверения, съгласно Закона за занаятите.

Относно въпроса на господин Феърбрадър за прилагането на финансов инструмент в рамките на тази интервенция, тя поясни, че все още такъв по Стратегическия план не е изготвен. Затова в рамките на предстоящия прием по интервенцията няма да се прилага тази възможност за изпълнение на проекти, включително и чрез финансов инструмент, като обърна внимание, че продължава дейността си т.нар. гаранционна схема, която беше създадена в рамките на Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г. и до стартирането на нов финансов инструмент по Стратегическия план тази гаранционна схема ще се изпълнява от Българската банка за развитие.

ВЯРА СТЕФАНОВА (СТЕП) като представител на екологичните организации предложи да се гласува за ново обсъждане или да се приемат тези критерии. Тя призова да се реши тук или точката да бъде отложена.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи да се гласува процедурното предложение на госпожа Стефанова за отпадане на точката по процедура „Услуги“ за разглеждане на следващо заседание на КН или тя да бъде представена на писмена процедура за одобрение от Комитета за наблюдение. За другите две процедури тя предложи да се гласуват.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА преформулира „отпадане“ на „отлагане“, ако е удачно.

След кратка дискусия с г-жа Боянова и г-н Караколев за записване в решението за гласуване „след допълнително обсъждане“ и че провеждането на писмената процедура за тази точка не е много коректно **ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА** обясни, че вариантите са два – или да остане за решение на следващо заседание, или да мине на писмена процедура.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 2.

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО за отпадане на обсъждане и гласуване на днешното заседание на критериите за подбор на заявления по процедура „Услуги“ от Дневния ред на 5-то заседание на КН на СПРЗСР 2023-2027 г.

Премина се в режим на гласуване.

- „За“ – 62.
- „Против“ – 1.
- „Въздържали се“ - Няма.

Предложението се прие.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи гласуване на критериите по процедура „Производство“ по интервенцията „Инвестиции за неселскостопански дейности“.

ИВАН ГЛАВЧОВСКИ съобщи, че има предложение относно начина на оценка по производство, които са изпратени като становище от името на асоциацията. Не са чути всички аргументи „за“ и „против“, за да се преминава към гласуване.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на г-н Главчовски да изкаже становището си.

ИВАН ГЛАВЧОВСКИ поясни, че предложението е направено с цел да не се допуска изкривяване и изкуствено създаване на условия за 12 месеца на предприятията, които са на територията на селските общини. По критерия за финансовата стабилност - коефициент 50, като от средноаритметичните да се изваждат средноаритметичните приходи от субсидии за последните три години. Максимален брой точки - 20, с коефициент – 20 и отпадане на критерий 2.2.

ЕЛЕНА ИВАНОВА поясни, че подкритерий 2.2 е прецизиран, тъй като в изпратените материали на КН е формулиран неправилно с приоритет за проектни предложения, които са подадени от кандидати, чието седалище е извън територията на селски район. В рамките на критерий 2 се дава приоритет, както на съществуващи бизнеси, така и на стартиращи такива без значение, че средно аритметичният размер на печалбата може да се формира в рамките на една завършена финансова година. Затова предложението на УО е този критерий да остане включително и подкритерий 2.2 с определените към момента точки. От гледна точка на прецизиране на формулата тя изрази съгласие с предложението на г-н Главчовски.

ВЕДА ИВАНОВА (БАБЕП) обърна внимание на критерий 4.1, който визира именно процентното съотношение, касаещо инвестиции в опазване на околната среда. Предложи 30 % да бъде намалено на 15, тъй като така структуриран този критерий би бил невъзможен за постигане в повечето случаи.

МАРИЯ ДИМОВА напълно подкрепи направеното предложение. Продължи с предложението си за критерий 4.2 „Инвестиции в производства, базирани на алтернативни производствени процеси, които могат да намалят екологичния отпечатък от дейността за минимални изисквания да отпадне думата „изцяло“, тоест така формулиран критерият изисква бенефициентите да получат едни минимални 2 точки,

които имат 100 % инвестиция, свързана с тези производства, което е трудно реализуемо и тъй като практиката показва, че има много малко проектни предложения, които са свързани с ресурс на ефективност, оползотворяване на отпадъците и устойчивост, тя изрази мнение, че е логично за този критерий да се въведе понятието „най-малко 50 % от допустимите инвестиционни разходи, включени в заявлението за подпомагане. По този начин заложеният процент от 50 % ще компенсира предложения 15 %-ен по предходния критерий, за да носи допълнителни 2 точки, тъй като това са инвестиции, които реално са свързани с опазването на околната среда. Критерият да се прилага и за проектни предложения, включващи не 100 %, а само една част от инвестициите, които да изпълняват това условие - най-малко 50 %.

По отношение на Методиката за оценка за критерий 6.3 – Заявления за подпомагане, подадени от кандидати с установени трайни увреждания, тя предложи да бъдат заложили текстове, които да предотвратят изкуственото кандидатстване и създаване на дружества, в които умишлено се търсят собственици или управители с решения на ТЕЛК, тоест да се приложи същото, както за критерия за жени или за млади предприемачи и второ, да има решение по ТЕЛК от поне 12 месеца преди датата на кандидатстване.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ се върна на критерий 2.1 и 2.2 и изрази мнение, че така разписани „седалище в селски район от най-малко 12 месеца“ би означавало, че всички фирми, които имат седалище в селски райони в последните три години изобщо на картата на България, могат да кандидатстват, където си искат и в която си искат община, без да са развивали дейност преди това в съответната община.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че след обсъждане на Тематичната работна група, текстът остава така, както е записан сега. Взето беше решение да се обединят двата критерия и всъщност в 2.1 се дава приоритет на кандидати, които имат повече от 12 месеца седалище в селски район, но и отговарят на финансовия критерий съответно по формулата и по скалата - с най-голям приоритет 15 точки, а с 5, които отговарят на финансовото състояние, но имат по-малко от 12 месеца седалище в селски район. Разписването по този начин на критериите, без да се уточнява, че става въпрос за същата община, е на база постигнат консенсус, за да не е така ограничително като условие.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ поиска дефиниция за селски район при положение, че кандидатът има адресна регистрация в село, а селото е в община на град. Също така е разписано „повече от 12 месеца“, а се искат данни за 3 години назад.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА поясни, че става дума за средно аритметично в последните завършени финансово години - 2021, 2022 и 2023 година. Ако има данни само за 2023 година ще се гледа само 2023 година.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ заяви, че не може да се направи средноаритметично само от 2023 година и това би поставило в неравнопоставеност всички фирми, които биха кандидатствали.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че ще се вземат данните само от 2023 година. Този критерий е прилаган и в предходния програмен период и е ясно разписан, вече е прилаган по този начин с тази формула и целта е да се обезпечи финансово размерът на проекта, допустимите разходи, тъй като този критерий е за приоритизиране на кандидати с потенциал за растеж и развитие.

Предложи да се чуят и коментари по предложението на БАКЕП, което се подкрепя от УО, а именно да се намали от 30 % на 15 % по отношение на критерий 4.1, а по

отношение на 4.2 - най-малко 50 % от допустимите разходи с възможност за натрупване на точките.

ГЕОРГИ ГРЪНЧАРОВ се върна на финансовия критерий. Поиска разяснение как точно се съставя формулата за средноаритметична стойност, ако има данни само за 2023 година.

ЕЛЕНА ИВАНОВА обясни, че при това положение ще се вземат само данните за 2023 г.

ГЕОРГИ ГРЪНЧАРОВ обясни, че при това положение за 2022 и 2021 ще се вкарват нули във формулата и да се раздели на 3, което поставя предприятията в неравнопоставено положение спрямо останалите, които имат повече години.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА заяви, че текстът не е добре разписан и ще бъде прецизиран, че при наличие на счетоводни данни за трите години ще е средно аритметично, за две - пак средно аритметично, а когато е само за последната година – само за 2023, няма да се разделя на три.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ предложи да се запише „разделя се на годините, за които има данни“.

МАРИЯ ДИМОВА изрази несъгласие с така коригираното предложение, тъй като в досегашните процедури, по които се е прилагал финансовият критерий, правилото винаги е било при липса на приходи и оборот да се въвежда нула за съответната година. Това е един обективен критерий и този, който има приходи през останалите две години, е справедливо да получи малко повече точки.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ не се съгласи, тъй като чисто математически данните се изкривяват. Нулата означава да е имал дейност, но да няма печалба.

МАРИЯ ДИМОВА обясни, че това е единственият критерий, който дава някакво минимално предимство на фирмите с тригодишна история през някакъв оборот. Тя настоя да остане така разписано, защото тези фирми с история ще реализират проектите си по-бързо, познават бизнеса, в който ще инвестират и практиката показва, че техните проектни предложения са по-успешни.

ЕЛЕОНОРА НЕГУЛОВА (Национално сдружение на малкия и среден бизнес в България) също изрази мнение, че този критерий трябва да остане, защото 2023 година вече е подадена и тези данни не могат да се манипулират и трябва да бъдат подкрепени стартирания в селските райони, които са на печалба. Според нея тези, които имат история, ще вземат точки по другите критерии. И добави, че тези микропредприятия, които имат добри резултати за 2023 година, не бива да бъдат пренебрегвани само заради това, че са стартирали през 2023 година.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА още веднъж обясни, че текстовете ще се прецизират като в критерий 2.1 - 15 точки за кандидати, които имат седалище в селски район от поне 12 месеца, тоест да имат поне завършена 2023-та. При положение, че имат завършена и подадени отчети УО предлага за 3 години сбор на годините, като се дели на три, ако имат 2 години събират се и се делят на две, ако имат 1 година ще се вземе само стойността на оперативната печалба от 2023 година във формулата.

ЕМИЛ ДЪРЕВ не се съгласи с това предложение, тъй като се изкривява критерият. Ако първите две години са на загуба, а 2023 година са на печалба, те ще кандидатстват само с 2023 година по тази логика.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че това е само в случаите, когато фирмите са стартирали през 2023 година, тоест има данни само за 2023 година.

ЕМИЛ ДЪРЕВ предложи критерия да се уеднакви за всички кандидати, за да може в крайна сметка да се прилага еднакво.

ГЕОРГИ ГРЪНЧАРОВ подкрепи изказването на г-н Дърев и поясни, че няма информация този показател как ще се прилага от Управляващия орган. Според него е правилно да се вземат резултатите за три години, а не за последната една година.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че критерият е разписан с приоритет „минимум една година“, като около това се обединява цялата работна група като решение. Ако се даде приоритет „минимум 3 години“, това би било твърде рестриктивно.

ЕМИЛ ДЪРЕВ обясни, че ако критерият е за последните три години, трябва да се вземат резултатите от последните три години. Този, който не е работил две години, за да може да кандидатства по този критерий, ще получи стойности нула за двете години.

МАРИЯ ДИМОВА продължи със следната хипотеза – микропредприятие със седалище извън селски регион, регистрирано преди десет години, се мести в селски район една година или година и половина преди да стартира процедурата. В този случай ще има фирми, които имат обороти през предходните години, но имат по-малко от 12 месеца регистрация в селски район.

ЕМИЛ ДЪРЕВ посочи разликата между критерий 2.1 и 2.2 и тяхната несъпоставимост. Ако се прилага на база съществуването на фирмата, защото няма отчет или е бил нулев, тогава критерият не е съпоставим между кандидатите. За да е съпоставим, или трябва да е три години със средно аритметична стойност, или се разписва само за последната година. В крайна сметка това е общо решение на членовете на Комитета за наблюдение.

ЕЛЕОНОРА НЯГУЛОВА обърна внимание на колегите от БАКЕП, че критерият е заявление за подпомагане, подадено от кандидат с потенциал за растеж и развитие, в който има два подкритерия, които са несъпоставими, защото имат различна тежест. Тоест чрез тези подкритерии се търси начин да бъдат подпомогнати определени микропредприятия, които имат потенциал за растеж. В първия критерий е видно кои ще бъдат подкрепени. Във втория подкритерий ще бъдат подкрепени микропредприятия, които също имат потенциал за растеж, учредени са 2023 година и имат официално подадени документи за нея. Тя предложи този критерий да бъде валиден за фирми, които са учредени и имат статут на стартъп през 2023 година, тоест да се насърчат стартиращи бизнеси в селските райони, които не разчитат само на подпомагане по Стратегическия план, а вече са направили инвестиции и са доказали на пазарен принцип, че имат търговски и всякакъв друг потенциал и да бъдат подкрепени.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА направи уточнение, че предложението на УО е да се даде приоритет на кандидати с потенциал за растеж и развитие, тоест предприятия с история и не става дума за стартъпи, а комбинация от седалище повече от една година и финансови критерии.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ попита как се стига до година и половина, защото в критериите е записано 12 месеца към датата на кандидатстване.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че дава за пример година и половина, тоест повече от 12 месеца.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ се съгласи, че по този начин датата на кандидатстване ще бъде в 2025 година и приходът, който ще бъде получен, най-

вероятно ще има шанс да бъде генериран извън селската община. Той също би подкрепил предложението на БАКЕП, ако се гледа 2023 година за всички, защото ако 2021 и 2022 година са лоши, в един момент ще има огромен приоритет пред едни бизнеси, които бяха в тежко състояние и така или иначе имаха нужда 2021 и 2022 година да се възстановят и ако те са успели да се възстановят и имат печалби, имат успешна дейност нека да не се наказват, че са оцелели след Ковид кризата.

МАРИЯ ДИМОВА поясни, че от асоциацията не са повдигали тема за такова предложение, а за период от 3 години, защото ако се гледа само една година, може да има някакви инцидентни приходи или загуби, а един такъв период от три години, е много по-обективен. Всички останали критерии са формулирани така, че до някаква степен ще дадат един по-малък брой точки в зависимост от сектора или от инвестициите. Финансовият критерий ще даде разлика по отношение на проектите и няма да има много проекти с равен брой точки.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ преформулира предложението си, че ако в случай че остане тригодишния период като допустимост, да се запази в този вариант. Ако се търси само 2023 година, нека този критерий да е равен за всички.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА изрази мнение, че наставка обръкване по темата, защото по финансовия критерий се оценява кандидата и дали може да извърши инвестицията, а не кога е започнал да извършва някаква дейност в селския район. Критерият е за поощрение на такива бизнеси, които ще направят инвестиция, защото имат добри финансови показатели.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ попита как ще се дефинира седалище – дали по Търговския закон или ще се обвърже с някакъв вид реална дейност или притежание на имот в селски район и това да бъде записано в насоките за кандидатстване. Ако логиката на финансовия критерий е по отношение на финансовата стабилност, то не е негативно - една фирма с история и печалба би била по-стабилна финансово. Но според него трябва да се помисли и по отношение на привличането на млади хора в селата и на кое ще бъде дадено предимство – на новите или на тези с история.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА му отговори, че както в предходния програмен период ще се търси по Търговския регистър и няма да се обследват обектите.

ВАСКО СТОИЛОВ предложи компромисно решение. Когато фирмата е с тригодишна история, да се избере една от трите години и с нея да се кандидатства.

ЕМИЛ ДЪРЕВ и **МАРИЯ ДИМОВА** изразиха несъгласие с това предложение.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА поясни, че като компромис се предлага да се гледа само 2023 година за всички случаи и минимум 12 месеца.

МАРИЯ ДИМОВА напомни, че този критерий на предходния Комитет за наблюдение е гласуван с тригодишна история на писмена процедура.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че досега критерии по интервенции от Стратегическия план не са разглеждани от Комитет за наблюдение.

МАРИЯ ДИМОВА отговори, че настоящата интервенция е продължение на подмярка 6.4 и целите са едни и същи, допустимите сектори са едни и същи.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че последствията от Ковид пандемията и войната в Украйна водят до по-различни финансови резултати във фирмите, като 2023 година би била най-благоприятна за отчитане на този финансов критерий за всички фирми на равни начала.

ВАСКО СТОИЛОВ се обърна към консултантите, че настояването им е твърде конкретно и вероятно имат предвид точно бъдещите потенциални бенефициенти.

МАРИЯ ДИМОВА обясни, че в асоциацията се работят най-разнообразни проекти и предложението им е взето предвид практиката в прилагането при останалите инвестиционни мерки, включително и за земеделски производители и за преработвателни предприятия. Финансовият критерий винаги се е прилагал с тригодишна история и потърси подкрепа от колегите от Фонд „Земеделие“ и от министерството, че тези критерии работят.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ подкрепи предложението на УО само 2023 г.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи да се премине към обсъждане на критерия за околна среда, където беше предложено намаление от 30 % на 15 % и най-малко 50 % от допустимите инвестиции.

ВЕДА ИВАНОВА предложи във връзка с тази корекция за процентното съотношение на инвестициите за опазване на околната среда – с тежест 5 точки, да бъдат увеличени точките за критерий 5.1 от 5 на 10, тъй като процентното съотношение там е 30 % с оглед на това, че тежестта и процентите са доста по-големи.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че УО приема предложения първоначален вариант за намаляване на процента, но не и да се увеличават точките. По отношение на точките и в Тематичната работна група се постигна консенсус за 5 точки. Тя уточни още, че по отношение на иновациите предложението е за минимум 30 с 5 точки.

ЕМИЛ ДЪРЕВ поясни, че като едни интересни от БАКЕП смятат, че отчитането само на 2023 година няма да е съпоставимо за всички, тъй като за едни е добра година, а за други - лоша. Според него един критерий, който всички програми предлагат за последните три години и при положение, че е прилаган и преди така, трябва да остане разписан така, защото е по-съпоставим. Този, който няма дейност, ще има по-малко предимство, но този който има дейност, ще има повече предимство.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ се върна отново на дефиницията за седалище и изрази несъгласие с предложението на УО да се изисква адрес на основната дейност по Търговския закон и по Търговския регистър, тъй като ще има нарушение и в Договора за функциониране на Европейския съюз. Например фирма от Франция, Румъния или от Гърция, която има дейност в село Минерални бани до град Хасково, няма да получи точки, защото няма регистрация в българския Търговски регистър. Отделно има много случаи, в които фирми, регистрирани на село, извършват дейност в София, както и обратното. Той предложи следното при текста на 2.1 и 2.2: „Със седалище или адрес на дейност, установен със съответните документи“.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че това ще се прилага трудно от ДФЗ и по отношение на седалището не е резонно да се променя.

ГЕРГАНА АНДРЕЕВА подкрепи предложението за три години период и търсене на устойчивост в икономическите оператори, които ще бъдат подкрепени. Освен това в различните сектори има и спецификация. В някои сектори може би 2023 година е била най-добре след войната или след пандемията, а в други – не. Изрази мнение, че подкрепа трябва да получат тези, доказали устойчивост, независимо от обстоятелствата.

СРЕБРИН ИЛИЕВ обърна внимание на Националната стратегия за малките и средни предприятия, в която са заложили национални приоритети, които са неприложими за Стратегическия план и това, че са в националната стратегия не означава, че трябва всички да са включени. Изрази учудването си, че в 3.2 е описано съгласно приложение №, тъй като в Националната стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия, освен национални приоритети има и регионални, дори там са изброени по отделните области. Предложи да се пренесат изчерпателно националните приоритети, като задължително и всички регионални, тъй като за различните региони приоритетите са различни и в тази връзка тяхното приоритизиране е с повече точки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА попита дали предложението е да се дадат повече точки за 3.2.

СРЕБРИН ИЛИЕВ потвърди и посочи да бъде така, както е разписано в 3.1.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА поясни, че ще се дадат като приложение, тъй като е една огромна таблица и в насоките вече ще бъде уточнено номер на приложение.

СРЕБРИН ИЛИЕВ предложи в този случай да се махнат и от 3.1 по същата логика. Когато се прави нормативен акт, трябва последователност. Той изрази мнение, че не вижда причина да се изброяват в 3.1, а в 3.2 - не.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че за 3.1 тези приоритети важат за цялата страна, а в 3.2 са различни за различните области.

ЕЛЕНА ИВАНОВА се върна към предложението на господин Главчовски в самото начало на дискусиата, в което той предлага включително и промяна във формулата, по която се изчисляват точките по заявлението за подпомагане по финансовия критерий 2. Предложението е да се изчислява формулата на база средно аритметичната стойност на оперативната печалба спрямо стойността на заявлението и да се умножава по коефициент, по-нисък от предложението към момента - 50. При разиграване на сценарий с коефициент 50 се установява, че почти всички предложения с определен размер на печалбата, малко над 100 000 лева, ще получат максималния брой точки. В тази връзка, УО предлага намаляване на този коефициент на 15 или 20, или на такъв, който би бил по-реалистичен.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ изказа категорично своето несъгласие и че е грешка да се взема стойността само за 2023 г. Не може едни фирми от 2023 година, които са съществували две седмици, издали са една огромна хубава фактура, да се слагат наравно с фирми, които работят в селски райони от десет години.

ЕЛЕНА ИВАНОВА обясни, че дискусиата е започнала от изказването на господин Дърев, който в началото предлага да се взема само една финансова година 2023-та – последната. Тя обърна внимание и относно лошите финансови години 2021 и 2022 година, кризите, които се случиха не само в България, но и в цяла Европа - война, Ковид пандемия.

ЕМИЛ ДЪРЕВ отрече да е предлагал такова нещо, като заяви, че тяхното предложение е за три години, за да е съпоставим критерият за всички кандидати.

ЕЛЕНА ИВАНОВА обясни, че този критерий е прилаган в големите инвестиционни мерки към настоящия момент, но тук става дума за по-малки проекти, за микропредприятия в селски райони, и не е резонно да се поставят на равни начала с производители и преработватели.

ЕМИЛ ДЪРЕВ допълни и за химическа промишленост и автомобилостроене.

ЕЛЕНА ИВАНОВА поясни, че това са дребни бизнеси и може да са в този сектор.

ВЕСЕЛИНА РАЛЧЕВА поиска повече информация как досега действително се е прилагал този критерий за новосъздадени фирми, защото той съществува в случаите, когато определена фирма е работила една или две години от тези три, като за третата година действително се слага нула. Резултатът му се намалява, но ако е за една година случаен или както често се случва в началото нещата изглеждат много лесни и тръгват нанякъде, но устойчивостта е проблемна в бизнеса. Ако кандидатът е имал една успешна година, той няма да бъде с нула точки, а този резултат ще се раздели на три с по-малко точки, но той няма да бъде изключен от този критерий.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни, че в предходни приеми трите години история е бил критерий за допустимост, а сега е критерий за приоритет. Не е редно да се прави аналог със стари приеми.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ отново повтори, че е категорично против намаляване на този коефициент, защото с условие „12 месеца седалище в селска община“ при прием февруари, март или сега декември, означава, че за 2023-та съществува възможност печалбата да е генерирана от бизнес извън селска община. Фирмите, които работят в селски общини и генерират малък приход заради това, че работят в селски общини, ще бъдат неравнопоставени с други предприятия, които са генерирали печалбата си на друга територия, различна от селска. В крайна сметка това е интервенция, която развива селските общини и селските райони.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че на работната група първоначално са предложени два отделни критерия – един - финансов и втори - само точки за селските райони, но впоследствие се е взело решение да бъде един.

ИВАН ГЛАВЧОВСКИ изрази мнение, че вече час и половина се водят безсмислени спорове относно селски фирми, регистрация или да се доказва, че фирмата, която е произвела стоката или услугата, е реализирала продукцията си пак в селска община.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ се обърна към господин Главчовски и го посъветва да излезе и да почине, ако нещо го притеснява. Като член на КН всеки има право да си изкаже позицията и помоли да се спрат тези лични нападки от страна на Главчовски към него.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи, ако няма други коментари, да се гласуват критериите по процедурата за занаяти и производство анблок.

ВЕДА ИВАНОВА предложи по отношение на занаятите също еквивалентно решение, както и при производството по отношение на разходите, които са за опазване на околна среда.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА потвърди, че е взето предвид. Тя изчете критериите, които Управляващият орган предлага да бъдат гласувани.

По критерий 1.1 „За кандидат жена“ – 5 точки.

По критерий 1.2 „За кандидат на възраст до навършени 40 години“ – 5 точки.

По критерий 2.1 „Финансово състояние на кандидата със седалище в селски район от най-малко 12 месеца преди датата на кандидатстване“ да се вземе предвид финансова 2023 година и формулата да бъде с коефициент 50, с 15 точки.

По критерий 2.2. „Финансово състояние на кандидата със седалище в селски район по-малко от 12 месеца“ за финансова година 2023-та и коефициент 50, с 5 точки.

По критерий 3.1 във вида, в който ви е изпратен – 2 точки.

По критерий 3.2 във вида, в който е изпратен – 5 точки.

По критерий 4.1, който е за „Подпомагане, включващо инвестиции, които осигуряват опазване на компонентите на околната среда в т.ч. устойчива енергия от ВЕИ за собствено производство най-малко 15 % от допустимите инвестиционни разходи“, тоест тук правим промяна от 30 % на 15 %, с 5 точки.

По критерий 4.2 „Заявления за подпомагане, включващо инвестиции в производство, базиране на алтернативни производствени процеси, които могат да намалят екологичния отпечатък от дейността“ се въвежда „най-малко 50 % от допустимите инвестиционни разходи, включени в заявлението със свързани с инвестиции в производства, базирани на алтернативни производствени процеси“ – 2 точки.

По критерий 5.1, критерия за иновации над 30 % от допустимите инвестиционни разходи включени в заявлението са свързани с иновации – 5 точки.

По критерий 6.1 „Кандидати с установени трайни увреждания“ – 2 точки.

По критерий 7.1 „Необлагодетелстван район“ – 5 точки.

Предложението на УО за процедурата за занаяти:

По критерий 1.1 „За жена“ – 5 точки.

По критерий 1.2 „Кандидат на възраст до 40 години“ – 5 точки.

По критерий 2.1 „Заявления с майсторско свидетелство“ – 10 точки.

По критерий 2.2 „Заявления за кандидатстване със свидетелство за калфа“ – 5 точки.

По критерий 2.3 „Заявления за подпомагане, насочено изцяло към народни художествени занаяти“ – 20 точки.

По критерий 3.2 „Демонстрационни дейности“ – 10 точки.

По критерий 4.1 с промяна „най-малко 15 % от допустимите инвестиционни разходи по Заявление за подпомагане със свързани с инвестиции, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда“ – 5 точки.

По критерий 5.2 „За кандидати с трайни увреждания“ – 2 точки.

По критерий 6.1 „За необлагодетелстван район“ – 5 точки.

ГЕРГАНА АНДРЕЕВА предложи да се гласуват отделно критериите за подбор по двете процедури.

ЕМИЛ ДЪРЕВ и ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ подкрепиха предложението на госпожа Андреева.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА прие.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 2. ПРОЦЕДУРА „ПРОИЗВОДСТВО“

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО за критериите за подбор на заявления по процедура „Производство“ с направените корекции в 2.1 „Финансово състояние на кандидата със седалище в селски район от най-малко 12 месеца преди датата на кандидатстване за финансова година 2023-та и коефициент 50; в 2.2. „Финансово състояние на кандидата със седалище в селски район по-малко от 12 месеца“ за финансова година 2023-та и коефициент 50 и 4.1 „Подпомагане, включващо инвестиции, които осигуряват опазване на компонентите на околната среда в т.ч.

устойчива енергия от ВЕИ за собствено производство най-малко 15 % от допустимите инвестиционни разходи“

Премина се в режим на гласуване.

- „За“ – 41.
- „Против“ – 6.
- „Въздържали се“ – 8.

Решението се приема, тъй като имаме повече от 50 %, а за да бъде прието са необходими 29 гласа.

Премина се към гласуване на процедурата за занаяти.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 2. ПРОЦЕДУРА „ЗАНАЯТИ“

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на УО за критериите за подбор на заявления по процедура „Занаяти“ с направеното изменение в критерий 4.1 „най-малко 15 % от допустимите инвестиционни разходи по Заявление за подпомагане със свързани с инвестиции, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда“

- „За“ – 47.
- „Против“ – Няма.
- Въздържали се“ – 1.

Решението се прие.

Точка 3

Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по следните интервенции в областта на горите:

3.1. Интервенция П.Г.10 - Залесяване и възстановяване;

3.2. Интервенция П.Г.11 - Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития;

3.3. Интервенция П.Г.13 - Намаляване загубата на биологично разнообразие, опазване на горските местообитания и намаляване на незаконните дейности в горските територии

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предостави думата на господин Станислав Банчев за кратко представяне.

СТАНИСЛАВ БАНЧЕВ разясни, че тези критерии за подбор са предварително обсъждани на Тематична работна група, организирана от Управляващия орган, на която се стига до единодушно съгласие с така предложените критерии. Обърна внимание, че в предложението, което ще представи сега, са нанесени леки технически корекции, които не касаят нито точките, нито критериите, а единствено по-прецизния и коректен изказ.

Интервенция - Залесяване и възстановяване.

1. Проектът се осъществява на територията на община с лесистост според разпределението на общините по процент на лесистост – 25 точки. Целта на критерия е колкото по-малък процентът на лесистост, толкова повече точки.
2. Проектът се осъществява на територията на община, класифицирана според степента на ерозия, съгласно „Списък на общините, чиито земи са застрашени от ерозионни процеси“
3. Степен на увреденост на горския потенциал над 75 % – 20 точки, като минимум е от 20 до 50 % - за 5 точки.
4. Размерът на площта, която ще се залесява или възстановява, ако е над 5 хектара, се получават съответно максимум 20 точки.
5. За използване при залесяването на местни и дървесни и храстови видове се получават 10 точки и когато в схемата за залесяване са включени медоносни дървесни и храстови видове се получават още 5 точки.

Интервенция - Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития

1. По тази интервенция са допустими само територии, които са класифицирани с висок и среден риск на опасност. Точките се разпределят, когато превантивните дейности по проектното предложение се осъществяват на територия, която е над 50 % класифицирана с висок риск от пожари - 30 точки, а когато е под 50 % високия риск – 25 точки, със среден – 20 точки.
2. Проектното предложение ще предпази от пожари, вредители и болести горски територии с площ над 2000 хектара и се получават максималният брой – 30 точки. Проектното предложение е с четири и повече вида противопожарни дейности и се получава максималният брой – 30 точки.
3. Превантивни дейности, които нанасят най-малко щети към околната среда, колкото са повече видовете противопожарни дейности, толкова повече точки се получават.
4. За критерий 4, при заявления за подпомагане със заявени точки, включващи смесени дейности, се получават точките, които носи дейността, оценена с най-малко точки. Например, при четири вида дейности петата дейност е строеж на горски път, ще се получат точки по този критерий за най-малко щети към околната среда, независимо от всички други дейности, за които се кандидатства.

Интервенция - Намаляване загубата на биологично разнообразие, опазване на горските местообитания и намаляване на незаконните дейности в горските територии.

1. Първият критерий е от кого е представен проектът. Предложението е, че дирекциите на природните паркове са в най-тежко положение и затова те получават най-много точки. Регионалните дирекции по горите са след това и съответно Изпълнителната агенция по горите - с най-малко точки.
2. Територията, върху която съответният потенциален кандидат упражнява своята дейност, максимум от 30 точки. Включено е и брой констатирани нарушения за последните пет години, за които има образувано административно-наказателно производство, като за тях се получават максимум 30 точки.
3. Участие в изпълнение на проекти с европейско финансиране за последните пет години - 10 точки.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА подкани за въпроси, предложения или коментари по така представените критерии.

ЯНКО КАРАМИТЕВ попита относно интервенция II.Г.11 и II.Г.13, където е записано, че бенефициенти са физически лица, еднолични търговци и юридически лица

- собственици на горски територии и къде попадат кооперациите и сдруженията, които са регистрирани по чл. 183 от Закона за горите, които управляват горски територии, но не са собственици на гори, допустими ли са по тези две интервенции.

По отношение на критерий 2 той обърна внимание, че точки се получават за съответните хектари над 2000 хектара, от 1000 до 2000 хектара и от 800 до 1000 хектара, докато тези под 800 хектара ще отпаднат автоматично, тъй като не отговарят на площта.

СТАНИСЛАВ БАНЧЕВ потвърди, че тези, които са под 800 хектара няма да получат точки, но това не означава, че са недопустими и припомни, че тези критерии за подбор на проектни предложения се прилагат само в случаите, когато интереса по определената интервенция надхвърля финансовите възможности на интервенцията. По отношение на първия въпрос за П.Г.13, отговори, че асоциацията е недопустима, защото става въпрос за ИАГ и структурите ѝ. По отношение на П.Г.11 се говори за критерии за оценка, а не за критерии за допустимост и предложи този въпрос да бъде повдигнат при подготвянето на насоките за кандидатстване, тъй като горските кооперации винаги са били допустими и са кандидатствали по тези мерки и интервенции.

ЯНКО КАРАМИТЕВ разясни, че по чл. 183 от Закона за горите кооперациите и сдруженията са обединени за съвместно управление на горски територии. Те са юридически лица, които управляват горските територии, но в тях има собственици, които не са юридически лица. Юридическото лице има договор със собствениците за управление и то не е собственик на горските територии. А в критериите е записано „юридически лица, собственици на горски територии“. Той акцентира върху това да се даде възможност на горските кооперации и сдружения, които не са собственици на гори, но стопанисват горските територии, да могат да кандидатстват.

СТАНИСЛАВ БАНЧЕВ помоли това да бъде изразено в писмено становище до Управляващия орган на Стратегическия план, за да бъдат взети мерки за разрешаването на този проблем.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА помоли дискусията да се съсредоточи върху критериите за подбор по горската мярка, предстои разработване на насоките, където ще се дефинират и условията за допустимост, които не са предмет на обсъждането днес.

СРЕБРИН ИЛИЕВ обясни, че преди три години на среща, проведена с Изпълнителна агенция по горите и дирекция „Горски предприятия“ са обсъдени много от нещата. Предложи за интервенцията „Залесяване и възстановяване“ да се редактира на и/или, тъй като ще има по-голямо приложение.

По отношение на точка 5, „За залесяване ще се използват местни дървесни/храстови видове“ – 10 точки, той зададе въпрос дали се изключва възможността за възстановяване, там където вече има налични такива местни дървесни храсти и видове и къде може да се видят кои са те.

По отношение на точка 6, отново същото за залесяване и пак няма възстановяване. Редакцията на точка 6 би звучала по-добре, ако пропорционално се дават точки според по-големия процент – за 10 % - 5 точки, за 20 % - 10 точки.

Медоносната растителност спомага за развитие и на дивите опрашители, което също насочва вниманието към подпомагане на залесяване и възстановяване на медоносна растителност. Той предложи растителността за залесяване да е едновременно медоносна и местна, тъй като това би довело до стимул земеделците да получат повече точки. Постави на вниманието на аудиторията, че в момента се въвеждат много

модерни информационни системи за управление на кошерите, които имат пожароизвестителна система и би могло да се помисли в насоките при закупуването на такова оборудване, за да се получава информацията много по-бързо, отколкото на телефон 112.

СТАНИСЛАВ БАНЧЕВ се съгласи с предложението „не по-малко от 10 %“ за корекция и разясни, че по отношение на залесяването и възстановяването има известна разлика. Когато става дума за залесяване, обикновено се третират земеделски територии, докато при възстановяване – гори, пострадали от пожари, други природни бедствия и горските полезащитни пояси в Добруджа. Така че не винаги прилагането на местни дървесни и храстови видове е подходящо, тъй като възстановяването на горските полезащитни пояси става по схема, дървесен вид, какво участва в склопа. След кратка дискусия по темата за залесяване и възстановяване се постигна съгласие за корекция в 5 и 6, с добавяне на „и възстановяване“, - „Залесяване/възстановяване“.

СРЕБРИН ИЛИЕВ продължи с темата за пожарите и че пчеларите са готови да се включат най-активно в подпомагане за борбата срещу тях. Препоръча да се подпомагат тези, които си вършат работата, защото това е тяхно задължение. Един критерий за нивото на дейността на даден оператор е неприемлив за него. Реалният критерий би бил за „влезли в сила“, а не „образувано“, ако има такъв критерий.

ВЯРА СТЕФАНОВА като представител на екологичните организации подкрепи така изложените критерии за подбор. По отношение на интервенция П.Г.13, която е за намаляване загубата на биологично разнообразие и опазване на горските местообитания, намаляване на незаконните дейности в горите, зададе въпрос за логиката на предложения последен критерий „участие в изпълнението на проекти с европейско финансиране за последните пет години“ - над 10 проекта – 10 точки, от 6 до 9 - 8, от 2 до 5 – 6 и 1 – 4. Според нея, когато се говори за опазване на местообитанията и биологичното разнообразие, би следвало проектите, които са изпълнени, да показват, че повече местообитания са възстановени в тези територии, а не да се дава приоритет само на такива с определен брой проекти.

СТАНИСЛАВ БАНЧЕВ обясни, че с този критерий се дава възможност на по-активните, в случая дирекциите на природните паркове, да получат бонус точки пред останалите, ако се наложи да се състезават.

НИКОЛАЙ ВАСИЛЕВ изказа своята благодарност за активната успешна работа в последните месеци и промяната на отношението на Управляващия орган към горските интервенции. По отношение на пожарите и оповестяването, разясни, че е много важно първоначалната реакция като времетраене за намаляване на изгорелите площи. Към настоящия момент на територията на страната все още няма междуинституционално единство по какъв начин да се подходи по отношение на горските пожари. В горите от известно време се изгражда Единна национална система за наблюдение, ранно откриване и оповестяване на горски пожари, като същевременно например по Програма „Околна среда“ се разходват средства и за други природни бедствия, не само за горски пожари. Според него, първо на национално ниво трябва да се реши по какъв начин ще се организира превенцията и по какъв начин ще взаимодействат не само институциите, но и всички основни заинтересовани страни, включително пчеларите.

По отношение на нарушенията, изрази мнение, че повече актове не означават повече незаконни дейности. Критерият е сравнително относителен, но все пак е показател за активността на работа на съответните оператори, които извършват контрол.

По отношение на пътищата, сподели, че изграждането на пътища не само вреди до известна степен на околната среда, но дава достъп на хората до гората. И докато, от една страна, пътищата са полезни, от друга страна, дават достъп на тези хора, които евентуално могат да бъдат причина за горски пожар. Ето защо този критерий е много важен, за да покаже, че те няма да са приоритет. Да, където е необходимо, ще се изграждат, но не приоритетно.

Изрази готовност, че такива въпроси, поставени като този на господин Карамитев, ще бъдат изчистени в последващи заседания на работната група.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи точката за гласуване анблок.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 3.

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на Управляващия орган на СПРЗСР за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенции в областта на горите с направеното предложение за „залесяване и/или възстановяване“.

- „За“ – 53.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Предложението се прие с пълно мнозинство.

(Следва почивка от 13.00 часа до 14.10 часа)

Точка 4

Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция П.Г.5 - Инвестиции в инфраструктура за напояване.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на госпожа Искра Боцева за кратко представяне на критериите.

ИСКРА БОЦЕВА поздрави и разясни, че процедурите са разделени на две, като в едната кандидати ще бъдат държавните дружества „Напоителни системи“ и „Земинвест“, а по другата - всички останали доставчици на услугата „Доставка на вода за напояване“ - юридически лица и сдруженията за напояване.

Накратко представи приоритетите, които се преследват с разглеждането на критериите за оценка.

Приоритет 1. Заявления за подпомагане с инвестиции в хидромелиоративни съоръжения в незадоволително състояние и целящи повишаване на тяхната ефективност чрез постигане на по-високо ниво на показателя за потенциална относителна икономия на вода.

Приоритет 2. с няколко подкритерия, но приоритет като цяло е: Заявления за подпомагане за инвестиции в хидромелиоративни съоръжения, осигуряващи достъп до напояване до по-голям брой земеделски стопани или по-обширни поливни площи.

Приоритет 3, заложен в съответствие с интервенцията в Стратегическия план: Заявление за подпомагане за инвестиции в хидромелиоративни съоръжения, доставящи вода за напояване на площи, заети с приоритетни земеделски култури.

Приоритет 4. Заявление за подпомагане за инвестиции в хидромелиоративни съоръжения, които осигуряват допълняемост в използването на съвременни и ефективни напоителни системи в земеделските стопанства.

Приоритет 5. Заявления за подпомагане за инвестиции в хидромелиоративни съоръжения, насочени към внедряване на иновации, включително такива свързани с опазване компонентите на околната среда и повишаване на тяхната ефективност.

Критериите са идентични и за двата типа кандидати, като в допълнителните колони е представен начинът на извършване на оценка и как се получат точките за всеки един от критериите в посочените приоритети.

Тя обясни, че днес, в началото на заседанието, са раздадени материали, в които чисто технически се прави корекция в наименованието на един от документите, който служи за доказване на съответствие с част от критериите. В текстови вариант УО представя това в последните две колони точки и доказване, в разказвателен вариант, тъй като се оказва, че представеният първоначално модел не е достатъчно адекватен и затова е предложението за Методика за оценка. Новото в тази методика е минимумът точки, прага на преминаване на заявления за подпомагане. Тези, които имат по-малко точки, ще се явяват недопустими.

УО предлага допълнително приоритизиране при проекти с равен брой точки и как ще се извършва класирането. Най-голям превес е заложен за повишаване ефективността на напоителните системи, които са предмет на заявлението за подпомагане, тъй като генерално това е целта на тази интервенция. Ето защо, при равен брой точки предимство ще имат проекти с повече точки по приоритет 1. Следващите класирания на съответните приоритети ще са според тежестта в критериите за оценка в намаляващ ред.

Тя допълни, че в процедурата, която е предвидена за сдружения за напояване и юридически лица, предоставящи услугата „Доставка на вода за напояване“ е с един допълнителен критерий, който дава предимство на кандидати/сдружения за напояване, както е заложено в Стратегическия план. Затова по тази процедура максимумът точки е малко по-голям – 83, а в процедурата за „Напоителни системи“ максималните точки са 80.

ЕМИЛ ДЪРЕВ попита за минималния брой точки за оценка по двете процедури.

ИСКРА БОЦЕВА отговори, че и по двете процедури минималният брой точки е 10.

ЕМИЛ ДЪРЕВ попита още как се разпределя бюджетът между двете процедури.

ИСКРА БОЦЕВА разясни, че за „Напоителни системи“ и „Земинвест“ предвидените средства са 90 милиона евро, а по другата процедура остатък - 10 милиона евро.

БЕНЖДАМИН ФЕЪРБРАДЪР обясни, че в българския Стратегически план са заложили принципите за определяне на критериите за подбор. Тези принципи касаят намаляване на емисиите и енергийни спестявания. Той поиска разяснение как тези принципи са отразени в предложените критерии, тъй като се набляга само на иновациите.

ИСКРА БОЦЕВА изрази мнение, че с представените критерии 4 и 5 за допълняемост и за иновации, които са насочени включително към опазване компонентите на околната среда, тези принципи за приоритизиране са изпълнени.

Премина се към гласуване на така предложените критерии за подбор за инвестиции в инфраструктура за напояване.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 4

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на Управляващия орган на СПРЗСР за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.Г.5 - Инвестиции в инфраструктура за напояване.

- „За“ – 48.
- „Против“ – Няма.
- Въздържали се“ – 1.

Предложението се прие с мнозинство.

Точка 5

Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция II.И.2. - Професионално обучение и придобиване на знания

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предостави думата на господин Милен Кръстев. Тя обърна внимание, че на предходния комитет Управляващият орган пое ангажимент тази мярка да стартира в началото на 2025 година и в тази връзка бяха разработени своевременно и критерии за подбор по нея.

МИЛЕН КРЪСТЕВ съобщи, че на 5 ноември 2024 година след обсъждане на критериите за подбор на проекти по интервенция „Професионално обучение и придобиване на знания“, проведено на Тематична работна група, се предвижда стартиране на интервенцията с общо четири вида дейности: семинари с продължителност между 8 и 18 учебни часа; курсове за придобиване на професия с 150 учебни часа; курсове с 50 учебни часа и курсове за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника с продължителност 54, 75 или 100 учебни часа. Критериите за подбор са структурирани около три приоритета: оценка на програмата на курса или съответно семинарната програма в съответствие с приоритетите, заложиени в Стратегическия план; оценка на специфичния професионален опит на лекторите, които ще провеждат обучението или семинара и оценка на опита и капацитета на кандидата. В рамките и на четирите дейности максималният брой точки, който предлага УО, са общо 80, като тежестта на точките по приоритет „Оценка на семинарната програма или програмата на курса“ са 30. Толкова са и по отношение „Оценка на специфичния професионален опит на лекторите, които ще провеждат семинара или курса“. По отношение на „Оценката на опита и капацитета на кандидата за провеждане на семинара или курса“, точките са 20.

В първата част, по отношение на семинарната програма или програмата на курса, ще се оценяват теми, които са свързани с приоритетите и потребностите в Стратегическия план, в това число принос за смекчаване на последиците от изменението на климата, повишаване на знанията за устойчивото управление на природните ресурси като вода, почви и въздух, ролята на земеделския стопанин в екологичната мрежа „Натура 2000“ и опазване на биологичното разнообразие. Също така, ще се оценяват и теми, свързани с използване на цифри и дигитални технологии, както и представяне на иновации и добри практики, като за тях точките ще бъдат повече, като съответно ще се оценява и иновативният подход при провеждането на курсовете. От опита при прилагането на подмярка 1.1, която може да се похвали с много добър резултат, е предвидено като допустими дейности в рамките на бъдещата интервенция най-различни опции за провеждане на курсовете, така че те да са интересни за земеделските стопани и заетите лица в техните стопанства, в това число и присъствени събития и хибридни такива обучения. На следващо място, това което е включено във всяка една от дейностите, е оценка на специфичния професионален опит на лекторите, като тук в зависимост от това какви лектори са предвидени за провеждане на отделните информационни събития, се полагат различен брой точки между 20 точки и 5 точки, като съответно и в методиката е посочено, че точките по този приоритет се осредняват в зависимост от броя на лекторите, предвидени за провеждане на различните обучителни събития в едно заявление за подпомагане. Различното от първоначално представеното е приоритизиране на лектори с образователна и научна степен или на академична длъжност, съгласно Закона за развитие на академичния състав и Закона за висшето образование. Друго условие е за тип лектори, които имат различни научни публикации в областта на темата на семинара или курса в рамките на три години преди датата на кандидатстване. Това допълнение произтече от решение, взето на проведената Тематична работна група.

В зависимост от преподавателския и практически опит – 5 години, 3 години или 1 година, се полага допълнителен брой точки между 15, 10 и 5, като ще се стимулира участието на лектори, които са актуализирали своите професионалните знания. В рамките на дейността „Провеждане на семинари с продължителност 8 и 18 учебни часа“ УО предлага в следствие на дискусиата, която се проведе в рамките на Тематичната работна група, промяна в критерий за подбор 3.1. заявлението за подпомагане да получава 20 точки в случаите, когато е подадено от държавна или общинска институция в системата на професионалното образование и обучение или висше училище, или научен институт в областта на селското стопанство и горите, или браншова организация за производство и преработка на селскостопански продукти. В рамките на Тематичната работна група се постигна съгласие за тази дейност, която е присъща на браншовите организации и чрез по-големия брой точки те получават стимул да провеждат този тип обучения.

В останалите дейности, свързани с курсове с продължителност 150 или 50 часа, критериите са идентични със споменатите. С критерий за подбор 3.1 се приоритизират заявления за подпомагане, подадени от държавни или общински институции в системата за професионално образование и обучение или висше училище, или научен институт, опитна станция в областта на селското стопанство и горите. За тези заявления се получават 10 броя точки.

С критерий за подбор 3.2 се предвижда приоритет 6 точки за заявления за подпомагане, подадени от браншови организации, или заявления, които се изпълняват в партньорство с браншови организации за производство и преработка на селскостопански продукти.

Последният критерий, който всъщност отпадна от критериите за провеждане на семинари, дава предимство за кандидати или партньори по проекта, които имат успешно изпълнен проект по подмярка 1.1 или подмярка 1.2, като в условията е уточнено, че е получил плащане за изпълнена дейност, тъй като все още тези проекти са в процес на изпълнение до края на 2025 година.

В заключение той поясни, че в Методиката за оценка, която също следва да бъде гласувана от Комитета за наблюдение, е заложен максимален брой точки 80, а минималният брой точки, който трябва да бъде постигнат за всеки курс или семинар, за да е допустим за подкрепа, е 20 точки. Общата оценка на заявлението се определя от средно аритметичната оценка от всички включени в заявлението за подпомагане допустими дейности.

В случай на заявления с еднакъв брой точки, за които не е наличен бюджет или е наличен частичен такъв, се предвижда предимство за тези с точки по приоритет 2 „Оценка на специфичния професионален опит на лекторите“, следвани от приоритет 3 „Оценка на опита и капацитета на кандидата“ и „Оценка на учебната програма в съответствие с приоритетите посочени в Стратегическия план“, но това е при условие, че заявленията са с еднакъв брой точки.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ напълно подкрепи УО за така предложените критерии.

СРЕБРИН ИЛИЕВ също подкрепи. Поради невъзможността да присъства на работната група зададе уточняващи въпроси. Започна с 3.1, където се говори за държавна институция от системата на професионалното образование и обучение – разтегливо понятие, което трябва да бъде уточнено. Наред с това, понятието „общинска институция“ също. Навремето към Министерството на земеделието почти във всички общини е имало такива професионални учебни центрове. Според него няма такава общинска институция в системата на професионалното обучение и образование. Друга редакция трябва да се направи след „професионално обучение“ запетая, „или висше училище“ запетайка, и „или научен институт/опитна станция в областта на селското стопанство и горите“. Това вероятно визира Селскостопанска академия, а висшите училища, така както е поставена запетайката, означава, че не се отнася за тях „че трябва да са в областта на селското стопанство и горите“. Предложи чисто филологически да се махне запетайката; тоест че това са висши училища, които са в областта на селското стопанство и горите, за да се касае и за тях.

Определението „Браншова организация за производство и преработка на селскостопански продукти“ предложи да бъде прецизирано като организации на производители. Браншовите организации, въпреки че няма легална дефиниция за бранш, работят с нестопанска цел в обществена полза, да преработват селскостопанска продукция, да защитават и представляват членовете си пред институциите. В частна полза според него трябва да се прецизира, като категорично подкрепи да се приоритизира партньорството между браншова организация и професионална гимназия.

По отношение на определението за земеделска и горска техника, направи предложение да не бъде толкова стеснено определението, с 5 години академичен опит в обучението за правоспособност.

МИЛЕН КРЪСТЕВ се съгласи за редакция на поставената запетая. На въпроса какво се визира под „общински институции в системата за професионално образование и обучение“ той обясни, че се има предвид професионалните гимназии, които на 100 % или с малки изключения са общинска собственост.

Относно определението „Браншова организация за производство и преработка на селскостопански продукти“ наистина въпросът е много обстоен за обсъждане, но такава е формулировката в Стратегическия план, като предложи това нещо да се доизясни в насоките, за да не предизвика противоречие.

Що се касае до специализираните курсове, обърна внимание, че те подлежат на различен режим, но така са формулирани и затова биха могли да се доизяснят в методиката към Насоките за кандидатстване в частта „Критерии за оценка“.

СРЕБРИН ИЛИЕВ предложи в насоките да има по-разширително тълкуване, особено на земеделска и горска техника, без да се прави някакъв списък само за тази техника.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ разясни, във връзка с изказването на г-н Илиев относно обучението за правоспособност за управление на такава техника, че в законодателството на България няма много на брой категории специално за управление на такава техника, така че тези, няколко на брой категории, ще трябва да се изброят в Насоките за кандидатстване, за да стане ясно точно къде ще са насочени обученията.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че текстовете ще бъдат прецизирани и предложи да се гласува точката за предложението от Управляващия орган за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция П.И.2. - Професионално обучение и придобиване на знания с редакцията от господин Сребрин Илиев.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 5

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на Управляващия орган на СПРЗСР за критерии за подбор на заявления за подпомагане по интервенция П.И.2. - Професионално обучение и придобиване на знания с направената редакция.

- За“ – 49.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Предложението се прие единодушно.

Точка 6

Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2025 г.

Точка 7

Представяне на предложение на УО на СПРЗСР 2023-2027 г. за изменение на Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2024 г.

(Двете точки се докладват и обсъждат едновременно)

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата на госпожа Елена Иванова за представяне на двете Индикативни годишни програми.

ЕЛЕНА ИВАНОВА съобщи, че след направени бележки, коментари и предложението от членовете на Комитета за наблюдение индикативният график за приемите през календарната 2025 година е ревизиран. Предлага се интервенцията, свързана с инвестиции в неселскостопански дейности в селските райони да бъде прехвърлена и прием по нея да бъде обявен в рамките на 2025 година в периода януари – април за срок не по-кратък от 90 дни, като процедурите за прием да бъдат разделени съответно на три: процедура на прием за производство; процедура за прием в сектора на услугите и процедура за прием в сектора на занаятите. Това предложение за прехвърляне на приема по тази интервенция е продиктувано от постъпилите предложения с оглед оставащото кратко време до края на календарната година и приближаващите празници. От друга страна, УО се съобразява и с натовареността на ДФЗ във връзка със стартиращите към настоящия момент приеми, които ще започнат до края на годината – млади, малки, нови фермери, групи и организации на производители, иновации и интервенцията, свързана с предоставяне на подкрепа за кандидати общини.

Предложените индикативни бюджети по трите процедури са както следва: за процедура „Занаяти“ – левовата равностойност на 3 милиона евро; за процедура в сектор „Услуги“ – 49 милиона евро, от които 14 милиона евро за земеделски стопани и за инвестиции в диверсификация, тоест гарантиран бюджет за земеделски стопани; за процедура „Производство“ – 46 милиона 795 хиляди 925 евро с предложение за гарантиран бюджет за земеделски производители в размер на 12 милиона евро.

Предложи се интервенцията, свързана с изпълнение на операции в рамките на подхода „Водено от общностите местно развитие“ да бъде с прием през месец януари за срок не по-кратък от 60 дни и да приключи в рамките на месец март. Към настоящия момент Управляващият орган на Стратегическия план съвместно с допълващите оперативни програми, които осигуряват допълващо финансиране, работят по разработване на Насоките за кандидатстване, които също съвсем скоро ще бъдат представени на вниманието на членовете на КН, включително и в рамките на общественото обсъждане. Общо заделените средства по подхода са в размер на над 738 милиона лева, като в разбивка е представено в какъв размер са средствата, заделени от Стратегическия план и допълващото финансиране от другите програми.

Във връзка с оставащото кратко време до края на годината и стартиращите към настоящия момент приеми, УО предлага интервенцията за Инвестиции в инфраструктура за напояване да бъде отложена също за месец януари – февруари 2025 година за срок не по-кратък от 60 дни. Предложено е стартирането на две процедури в зависимост от вида на допустимите кандидати и критериите за подбор на заявления, които бяха гласувани в една от предходните точки, като определеният бюджет по процедурата с допустими кандидати „Напоителни системи“ и „Земинвест“ да е в размер на 90 милиона евро, а за всички останали допустими кандидати, сдружения за напояване и юридически лица с нестопанска цел – 10 милиона евро.

Предложено беше стартиране на интервенция „Професионално обучение и придобиване на знания“ в периода януари – март, за срок не по-кратък от 60 дни с бюджет в размер на до левовата равностойност на 10 милиона евро. Интервенцията е предложена за включване в изпълнение на поет ангажимент от страна на Управляващия орган на предходното заседание на Комитета за наблюдение. В графа „Бенефициери“

по тази интервенция са допълнени и е прецизиран обхватът на допустимите кандидати след проведеното заседание на Тематичната работна група в рамките, на която бяха обсъдени и критериите за оценка.

Следващите три интервенции са свързани с подкрепа на горския сектор. Първата интервенция с най-скорошен срок на стартиране е интервенцията свързана с намаляване загубата на биологично разнообразие, опазване на горските местообитания и намаляване на незаконните дейности в горските територии. Тя се предлага да стартира в периода февруари – април за срок не по-кратък от 60 дни с определен бюджет в размер на до левовата равностойност на 6 милиона евро.

В периода юни – август беше предложено стартирането на интервенцията, свързана със залесяване и възстановяване с бюджет до левовата равностойност на 11,700 милиона евро.

За интервенцията „Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития“ беше предложено да стартира в периода юли – август, за да не се застъпва със стартирането на другите интервенции в областта на горите във връзка с бележка, отправена от колегите от Министерството на земеделието и храните.

Предложи се през 2025 година да бъде проведен втори прием по т.нар. общинска интервенция „Инвестиции в основни услуги, дребна по мащаб инфраструктура в селските райони“. До края на годината ще стартира първият прием по т.нар. общинска интервенция с целия определен бюджет по Стратегическия план в размер на малко над 500 милиона евро. В рамките на този бюджет всяка една от допустимите 215 общини на територията на селските райони и на страната има разполагаем гарантиран бюджет, в рамките на който гарантиран бюджет ще може да изпълнява инвестиции, свързани и насочени към подобряване на основни услуги в селските райони. Има вероятност някои от всичките допустими кандидати – 215 общини на територията на селските райони, да нямат пълна проектна готовност и да не могат да изпълнят и да подадат проекти в рамките на предстоящия прием, който ще стартира през месец декември. В тази връзка, беше предложено стартиране и на втори прием с остатъчния бюджет за всяка една община в периода август – октомври за срок не по-кратък от 60 дни.

Предложи се стартиране на интервенция „Подкрепа за оперативни групи в рамките на ЕПИ“, като това са т.нар. същинските иновации след стартиране до края на годината на първа фаза или подготвителната мярка. И в периода септември – ноември следващата година УО предложи стартирането на същинското сътрудничество с бюджет в размер до левовата равностойност на 30 милиона евро.

За интервенции „Инвестиции в земеделски стопанства“ и „Инвестиции в земеделски стопанства, насочени към опазване компонентите на околната среда“ се предложи периодите на прием по тези интервенции с цел незастъпването им със следващите интервенции, свързани с инвестиции за преработка на селскостопански продукти, да стартират в периода септември – ноември за срок не по-кратък от 60 дни с бюджет до левовата равностойност на 145 милиона евро.

За интервенция „Инвестиции в земеделските стопанства насочване към опазване компонентите на околната среда“ предложението беше да стартира с бюджет до левовата равностойност на 65 милиона евро, отново в периода септември – ноември.

Непосредствено след приключване на тези два приема, УО предложи стартирането на двете интервенции, насочени към преработка на селскостопански продукти и такива насочени към опазване компонентите на околната среда в периода ноември 2025 година – януари 2026 година за срок не по-кратък от 60 дни. Интервенцията, свързана с

инвестиции в преработка - да стартира с бюджет до левовата равностойност на 175 милиона евро, а тази, свързана с опазване компонентите на околната среда - с бюджет в размер до левовата равностойност на 55 милиона евро.

Предложи се в рамките на 2025 година да стартира и интервенцията, насочена към запазване на духовния и културен живот на населението в селските райони, като в рамките на тази интервенция допустимите кандидати са признатите за юридически лица по силата на Закона за вероизповеданията. Тази интервенция се предложи да стартира в периода април - юни за срок не по-кратък от 60 дни с целия наличен бюджет, заложен в Стратегическия план в размер до левовата равностойност на 72,5 милиона евро.

Последните две интервенция, включени в Годишния график за приемите, са свързани с консултантски услуги и повишаване на консултантския капацитет. Първоначалното предложение беше да бъде включено само прилагането на част от тази интервенция с бенефициент Национална служба за съвети в земеделието с цел да се подпомагат дейности, свързани с разширяване капацитета на изградените вече мобилни офиси. Във връзка с изразени мнения, получени предложения и коментари от членовете на Комитета по наблюдение беше предложено разширяване обхвата на интервенцията с включване като допустими кандидати всички физически и юридически лица, които разполагат с експертизата за предоставяне на съветнически услуги и попадащи в приложното поле на включените в интервенцията съветнически пакети, като интервенцията с бенефициент Служба за съвети в земеделието - в периода февруари – април, за срок не по-кратък от 60 дни. За разширения обхват допустими бенефициенти (всички физически и юридически лица) - в периода април – юни отново за срок не по-кратък от 60 дни. И за двата приема беше предложено да стартират с бюджет до левовата равностойност на 4 милиона евро.

Госпожа Иванова обобщи за двата индикативни графика - отпадане на двете интервенции „Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони“ и „Инвестиции в инфраструктура за напояване“ и тяхното прехвърляне в календарната 2025 година. В Индикативния график за 2025 година беше предложено промяна в периода на прием за интервенцията, насочена към предоставяне на подкрепа за общини в периода декември 2024 година – март 2025 година.

МАРИЯ ДИМОВА поздрави УО от името на БАКЕП за всички промени, които са направени в 2024 и 2025 година и че така планирани приемите са много по-рационални и по-ефективни за всички участници.

ЕМИЛ ДЪРЕВ зададе въпрос към ДФЗ дали имат готовност най-вече със СЕУ за стартиране на приемите, така както са заложен.

ЕЛЕНА ИВАНОВА отговори, че голяма част от приемите през 2025 година, тоест всички с изключение на Подхода WOMP, ще минават през СЕУ. Една част от интервенциите ще се разглеждат, оценяват и одобряват в рамките на Управляващия орган. Разработката за всеки един от приемите за всяка една от процедурите е поетапна, отнема известно време, но приемите са разпределени така във времето, че да се осигури техническа възможност, разработване на всички контроли и процедури в СЕУ за безпроблемното стартиране на приемите.

ЕМИЛ ДЪРЕВ се обърна към ДФЗ дали се предвижда някакво обучение на бенефициентите във връзка с кандидатстване през СЕУ, за да може да се облекчи работата на ДФЗ, защото ако няма такова обучение и нещата не са ясни, голяма част от капацитета на Фонда ще отиде да отговарят на въпроси – как се кандидатства.

МАРИЯ КОЖУХАРОВА се обърна към г-н Дървев, че се предвижда още при първия прием, който предстои, да се разработи Ръководство за подаване на проекти през системата, от което ще могат да се ползват всички бъдещи кандидати по Стратегическия план.

ДИАНА ТРИФОНОВА поздрави УО за изключително амбициозната ИГРП за 2025 година и предложи в бюджета на интервенцията, касаеща подхода ВОМР, да бъде посочено, че това е допълващо финансиране от програмите. Другото предложение беше свързано с демаркацията и допълняемостта между Стратегическия план и Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“. Тази демаркация и допълняемост касаят две от интервенциите, включени в ИГРП за 2025 година. По едната от интервенциите са предвидени три процедури, а по другата - две. Това са интервенциите П.Г.3 и П.Г.2, където има препокриване на целеви групи, дейности, както и по отношение на териториалния обхват. Тя обърна внимание на демаркацията и на допълняемостта, защото преди да бъде обявена през 2024 на тяхната процедура „Подкрепа за семейните предприятия, предприятия от творческите индустрии и занаятите“, която е свързана с подкрепа за семейни предприятия, предприятия от творческите индустрии и занаятите, се е водела обширна кореспонденция с УО на Стратегическия план, въз основа на която микропредприятията в селските райони стават допустими кандидати по тази процедура. Тя уточни, че в тяхната процедура има текстове, които са съгласувани с МЗХ и които следва да бъдат отразени в Насоките за кандидатстване по процедурите по посочените интервенции. Тя съобщи, че приемът по процедура „Подкрепа за семейните предприятия, предприятия от творческите индустрии и занаятите“, е приключил с подадени 2270 проекта, включително от занаятчии и микропредприятия от селските райони.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че ще бъде допълнено в ИГРП.

МАРИЯ ВЕСЕЛИНОВА обърна внимание, че част от дейностите и проектите попадат в Общите правила на държавните помощи, а не на специфичните земеделски правила. Съгласно чл. 26 от Закона за управление на фондовете за споделено управление, Управляващите органи са длъжни да го съгласуват с Министерството на финансите. Тя заяви, че до момента няма постъпила такава информация в Министерството на финансите. Имайки предвид кратките срокове за стартиране на приемите, тя изрази опасение дали времето за изготвяне на насоките ще бъде достатъчно, за да се изпратят за съгласуване в МФ.

ЕЛЕНА ИВАНОВА уточни, че в рамките на периода 2014 – 2020 г. и Програмата за развитие на селските райони се прилагаше по реда на Закона за управление на средствата от Европейските фондове, но за периода 2023 – 2027 г. се върви по реда на Закона за подпомагане на земеделските производители. В тази връзка УО няма задължение в Индикативния годишен график за приемите да посочва размера на държавната помощ. В никакъв случай това не означава, че няма да се спазват правилата за държавни помощи. Правното основание за това е европейското законодателство, националното и изготвените Насоки за кандидатстване по интервенция П.Г.3. Когато дойде време, насоките на интервенцията ще бъдат предоставени на вниманието на Министерството на финансите за предварително съгласуване. Тя отговори, че ще има достатъчно време, съдейки от опита всеки път, тъй като всичко се случва изключително бързо, дори и когато МФ има бележки и коментари.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ попита дали така приетите бюджети после подлежат на промяна, най-вече за мярка 4.1, тъй като заложеният бюджет е по-малък. Предложи, ако няма възможност за промяна на бюджета, сумата да отпадне. Вторият му въпрос беше относно останалата част от съветническите мерки и защо като бенефициент е добавена и Службата за съвети в земеделието.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА отговори, че за 4.1 е предложено да се отвори прием с половината от бюджета, който е в Стратегическия план, като това е съобразено с финансовия план. Практиката и опитът до момента показват, че ако се вземе решение, има възможност и законодателството го позволява, да се увеличи бюджета по процедурата. Но спазвайки финансовия план и очакваните плащания по години, е водещото при стартиране на интервенцията с половината от разполагаемия бюджет, за да има възможност и за още един прием в рамките на Стратегическия план.

МИЛЕН КРЪСТЕВ обясни, че по отношение на обученията регламентът задължава УО да стартира процедура чрез подбор на заявления за подпомагане по тази интервенция, която да е достъпна, както за публични, така и за частни съветнически организации.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ предложи в такъв случай и двата приема да се проведат по един и същи начин. Той настоя да има практическа възможност за неправителствения сектор да влезе в ролята си на обучаваща или съветническа организация. Изрази своето опасение за нелоялна конкуренция между частните служби и НССЗ.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА поясни, че едната процедура е за мобилни офиси и затова се отваря отделно. Другата, в която са всички плюс физически и юридически лица и НССЗ, е мярката, по която те получават подпомагане за различните пакети консултации, които предоставят и до момента. Така че НССЗ са били допустими и сега продължават да бъдат допустими.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ обясни, че една част от неправителствените организации също имат инвестиции в мобилни офиси, но остават без финансиране по тази мярка.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА уточни за мобилните офиси, че се има предвид вече изградени такива, тоест финансирането на тези със средства от Стратегическия план продължава и очевидно има позитивен ефект. По отношение на бюджета, 25 милиона, в тази връзка би могло, ако има достатъчно голям интерес отново да се повиши бюджета, за да има достатъчно за всички допустими кандидати.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ зададе два въпроса. Единият за приема по 4.1 - инвестициите в напояване в кой от двата приема ще участват във или извън фокус околна среда. Другият въпрос беше свързан с инструмента за управление на риска – застраховките, което отново липсва в Индикативната програма за 2025 г. В тези климатични промени застраховките са един от най-важните елементи за управление на риска в стопанствата. Предложи да бъдат включени в графика за 2025 г. По отношение на бюджета на 4.1, също подкрепи Симеон Караколев за по-голям бюджет.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че по отношение на застраховките отговорът ѝ е чисто технически. В наредба № 4 за инвестиционните мерки по Стратегическия план, е заложено изискване, както и в предходната програма, да се публикува Индикативна годишна работна програма за инвестиционните мерки. Мярката за застраховките, които са част от инструментите за управление на риска, е

площна мярка и там подпомагането ще е на площ застраховане. Така че, поради тази причина не намира място в Индикативната програма за 2025 година, но тя увери, че Управляващият орган работи активно по темата, за да има възможност през следващата година да се отвори прием по Стратегическия план за застраховките. Създадена е работна група със заповед на министъра на земеделието и храните, която на свое заседание идентифицира, че за да стане работеща мярката, е нужно промяна в Стратегическия план, като това трябва да се случи в следващо изменение. Тя пое ангажимент от името на УО да работи за прилагането на мярката през 2025 година, като съобщи, че в много кратък срок всички заинтересовани страни ще бъдат поканени на дискусия.

ЕЛЕНА ИВАНОВА обясни, че инвестициите в напояване в пълния им обхват ще са допустими в рамките на нормалната интервенция, където допустимите разходи инвестиции и приоритети са различни. Инвестициите в напояване ще са допустими по интервенцията с по-голям бюджет.

СРЕБРИН ИЛИЕВ изрази желание да бъде включен в тази работна група за застраховките. Подкрепи господин Караколев по отношение на съветническите услуги, като поясни, че България за първа година ще прилага участие на частни съветнически услуги, докато в другите държави това е дългогодишна практика. Опасението на г-н Караколев, че ще се работи в условия на нелоялна конкуренция, се дължат практически, че досега Службата за съвети в земеделието е била монополист, с малък академичен състав, особено в специалните отрасли. Ако се конкурира Службата за съвети в земеделието с организацията на господин Симеон Караколев ще бъде предпочетено да се работи с академичния състав от преподаватели или НССЗ поради исторически предпоставки.

РАНГЕЛ МАТАНСКИ изрази своята благодарност към доктор Василева за това че беше спазено обещанието до края на настоящата година да има прием по мерки. Предложи корекция в интервенцията „Подкрепа за организации на производители“ като период декември – февруари 2025 година за отваряне на приема, тъй като предстоят Коледни и Новогодишни празници, а част от бенефициентите трябва да минат първо през признаване, което също изисква определен срок. Малко по-дългият прием, дори и в март, ако е възможно, би позволил този процес да протече по-гладко и с по-малко напрежение.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА прие предложението на г-н Матански с крайна дата на приема края на месец февруари.

МИЛЕН КРЪСТЕВ направи уточнение по коментара на господин Илиев във връзка с това, че ще се проведе първи прием на заявления за подпомагане, насочени и към частни съветнически организации. Сподели опита през 2022 година, когато беше проведена процедура, която беше насочена към всички частни съветнически организации, свързани с изготвяне на безплатни проекти за млади фермери. Тогава се изпадна в ситуацията Службата за съвети в земеделието да няма правно основание да изготвя безплатни проекти за млади фермери, като остана неизчерпан бюджет за първия такъв прием. На следващата година се проведе прием по въпросната подмярка 2.1.1, където Службата за съвети в земеделието и още двама кандидати подадоха заявление за подпомагане. Изрази надежда, че сега ще има по-голям интерес от частните съветнически организации.

НИКОЛАЙ ВАСИЛЕВ благодари, че УО е взел предвид неговото предложение двата едновременни приема за едни и същи бенефициенти да са с

различен период, тъй като това би създавало напрежение, както по отношение на кандидатстване, така и по отношение на оценка и договориране. По отношение на приема за превенция на горски пожари, той предложи да бъде от април до юни с оглед на тежката ситуацията тази година в България с възникналите пожари.

По отношение на приема за залесяване, се съгласи, че периодът е подходящ.

По темата, свързана с горите в „Натура 2000“ и компенсаторните плащания той сподели, че на едно от заседанията на работната група „Гори и горско стопанство“ се работи по отношение на тази еко схема и вероятно втората половина на годината ще може да се мисли за приеми по нея. Стратегията на Европейския съюз за биоразнообразие казва, че до 2030 година трябва да има 10 % стриктно защитени гори, а в България са вече 13 %. Това, обаче, че е голям плюс за страната, води до известен дисбаланс по отношение на устойчивото управление на горите, което включва наистина баланс между социални, екологични и икономически функции и за сметка на все по-голямата рестриктивност по отношение на горите. Затова той изрази мнение, че стартирането на една такава мярка би била много полезна за собствениците и стопани на горски територии.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари за предложението, но предвид съображения за всички други мерки в план-графика за разработване на СЕУ и за насоките, едно такова подобно изтегляне не би било реалистично да се случи.

БОЖИДАР ПЕТКОВ предложи форма, която също е взимана от Германия, при която въз основа на направен анализ от текущата или следващата програма, определеният бюджет би могъл да се раздели в тип ваучери, като преференция за всеки един земеделски производител и той да реши на базата на тези ваучери при кой консултант или съветник да отиде – при частен, при държавен, при Служба за съвети в земеделието. Според него тази форма ще намали драстично нелоялната конкуренция.

МИЛЕН КРЪСТЕВ заяви, че УО също е запознат с практиките в другите европейски страни, но в България няма определения за консултантска и съветническа организация или индивидуален съветник. Затова този подход, предложен от г-н Петков, е приложим в случаите, когато е налице регистър на съветнически организации, в който ясно да е казано кой може да предоставя съвети.

БЕНДЖАМИН ФЕЪРБРАДЪР изрази мнение, че планираните приеми за тази година са твърде амбициозни. По отношение на Индикативната работна програма за 2025 година, приветства УО, тъй като въпреки вече инкасираните забавяния процесът върви напред. Изрази своята радост от ранното започване на дейностите, свързани с придобиване на професионални знания и умения, тъй като тази интервенция може да послужи като катализатор за успешното изпълнение на много други интервенции, които са включени в Стратегическия план на България. По отношение на това, той добави, че в България процентът на селскостопанските производители, които са със съответно ниво на образование, е по-ниско в сравнение с това в другите страни. Във връзка с приеми, свързани с горското стопанство и горите, той изрази готовност да помогне за всички промени.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предложи да се премине към гласуване на точка 6 на така представеното предложение на Управляващия орган за Индикативен годишен график за планираните приеми за 2025 година.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 6

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на Управляващия орган на СПРЗСР за и Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2025 г.

- „За“ – 49.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Предложението се прие с пълно единодушие.

РЕШЕНИЕ ПО Т. 7.

Комитетът за наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. одобри предложението на Управляващия орган на СПРЗСР за изменение на Индикативен годишен график за планираните приеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за 2024 г., с направеното изменение за приема на групи и организации, който да бъде от месец февруари.

- „За“ – 49.
- „Против“ – Няма.
- „Въздържали се“ – Няма.

Предложенията се приеха с пълно единодушие.

Точка 8

Напредък в изпълнението на ПРСР 2014-2020 г.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА предостави думата на госпожа Мария Кожухарова от ДФЗ.

МАРИЯ КОЖУХАРОВА поздрави и започна с кратка презентация относно изпълнението на програмата, като акцентира върху текущите проекти, които се обработват в Разплащателната агенция, информация за договорените и изплатените средства по програмата от началото на програмния период.

В първата таблица са представени разпределение на бюджетите по ПРСР към месец ноември 2024 година. При данните от тази таблица няма промяна спрямо последното, което беше представено на предишно заседание на Комитет за наблюдение.

Относно договорените средства, тя разясни, че те са разпределени по години, с един изключителен ръст в договорените проекти през миналата година. През тази година обработката на всички проектни предложения продължава. Това са проекти, които са попаднали в оценка след увеличение на бюджети по Условията за кандидатстване. Договорените средства са 218 милиона 962 хиляди лева.

На представена диаграма са онагледени данните от предходната таблица.

По същия начин са представени и данните за изплатените средства по години.

Към 2024 година са разплатени суми в размер на 350 милиона 713 хиляди лева, като РА продължава до края на годината да разплаща активно.

Относно информация за приемите, тя започна с мярка 4. През текущата година беше увеличен бюджета по приема по мярка 4.1, с процедура 4.012, което даде възможност за одобрение на още 215 проекта от приема. Това са проекти с точки по критериите за

подбор между 34 и 15, като от тези 215 проектни предложения към момента са сключени 179 договори. С тях общата сума на договорените проекти по този прием възлиза на 534 милиона лева.

Приемът по процедура 4.017 към подмярка 4.1 е целеви за проектни предложения за повишаване ефективността при потребление на вода в селското стопанство. По информация от ИСУН са подадени 48 проекта. Засега заявената субсидия по тях е в размер на 15 милиона 813 хиляди лева, което е под определения бюджет по приема, който възлиза на близо 98 милиона лева.

За приема по процедура 4.018 са постъпил 218 проекта, като подлежащи на обработка са 210 от тях. Тези проектни предложения, които се дублират, се гледат последно. Съставена е комисия за предварителна оценка. Нейната работа приключва в най-скоро време и резултатите ще бъдат оповестени. Бюджетът по процедурата е в размер на 52 милиона лева, като въз основа на постъпилите проектни предложения, определеният бюджет е надвишен и затова е съставена Комисия за предварителна оценка.

В текущата година беше увеличен бюджета по подмярка 7.2 в трите направления - процедурите за улици, пътища и енергийна ефективност.

По процедура „Улици“ първоначално бяха подадени 108 проектни предложения. Преди увеличението одобрение получиха 39 от тях. Това бяха проектни предложения, които са получили до 48 точки по критерия за подбор. След увеличението се сформира нова комисия за оценка на 66 проектни предложения, получили до 20 точки. Оценените за административно съответствие допустимост проекти към техническа и финансова оценка преминават 32 проектни предложения, 4 са проектите, които не преминават на следващ етап, а 30 са проектите, които са оттеглени след увеличението на бюджета по процедурата.

По процедурата „Пътища“ също имаше увеличение в средата на тази година. След увеличението на бюджета се сформира нова оценителна комисия с оценка на 6 проектни предложения, получили до 18 точки, за 4 от проектите са постъпили искания за пълно оттегляне, останалите 2 се обработват на етап административно съответствие и допустимост. Към настоящия момент за оценка са разпределени всички подадени проектни предложения по процедурата и няма такива, за които да не е наличен бюджет. По процедурата „Енергийна ефективност“ също имаше увеличение на бюджета през настоящата година, като за оценка попадат 13 проектни предложения с получени точки по критериите за подбор до 26. От тези 13 са постъпили 2 искания за пълно оттегляне. Един от проектите е отказан, а останалите 10 са със сключени вече договори.

По подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на Стратегии за Водени от общностите местно развитие“ са сключени 2213 договори. От тях 1936 на стойност 191,7 милиона лева са действащи, тоест такива, които не са прекратени или анулирани. Изплатените по тях средства са в размер на над 115 милиона лева.

За целия програмен период е извършен последващ контрол на 1045 приключени от МИГ процедури за прием на проектни предложения.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ направи предложение, свързано с текущия прием по 4.1 за целевия прием за напояване. По време на приема се случиха няколко проблемни ситуации с промени в законодателството, свързани със споразуменията, пререгистрацията на земеделските производители, което води до известно забавяне. Според него и становище от НАЗ, изпратено официално в министерството, приемът по 4.1. трябва да бъде удължен с две седмици и при положение, че има наличен бюджет, това не би трябвало да е проблем.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обясни, че няма юридическа пречка приемът да бъде удължен, стига към последния ден да има незаявен бюджет, така че Управляващият орган ще разгледа предложението на НАЗ и в последния ден ще прецени дали има възможност да се удължи приемът.

ЕМИЛ ДЪРЕВ настоя за информация относно колко процента са договорени, колко процента са платени и какъв е рискът, какви са очакванията като порядък за декъмитване в края на тази година от бюджета на Програмата за развитие на селските райони.

МАРИЯ КОЖУХАРОВА отговори, че за договорените процента е 94, а за оторизираните 75 %.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че относно потенциалната загуба УО не може към днешна дата да изчисли с точност, тъй като все още и в момента постъпват заявки за плащане. В ДФЗ е създадена максимална организация, за да може всички постъпили заявки, дори до края на ноември, да бъдат разгледани и разплатени в рамките на декември. Има създадена организация експън план, така че и Управляващият орган и ДФЗ полагат усилия да няма загуба на средства за годината.

ЕМИЛ ДЪРЕВ отново настоя за информация на база тези подадени заявки какъв би бил рискът от потенциална загуба.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА заяви, че към днешна дата няма такива изчисления и отново обърна внимание, че УО ще уведоми КН, когато приключи годината, за изплатените средства и за договорените.

ИЛИЯ ПРОДАНОВ обясни, че в крайна сметка основното забавяне по 4.1. идва от промяната на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, забавения правилник, забавения софтуер и липсата на възможност за пререгистрация на земеделските производители до миналата седмица. Дори и към момента има областни дирекции, в които пререгистрацията не върви.

ЕМИЛ ДЪРЕВ прекъсна г-н Проданов и заяви, че това не е условие за кандидатстване – пререгистрацията - с кандидатстването по 4.1.

След възникнал спор между двамата **ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА** прекрати дискусията и обърна внимание, че на 15-ти ноември, според броя на подадените заявления, ще се прецени дали да бъде удължен срокът за кандидатстване.

ЕМИЛ ДЪРЕВ помоли това да бъде обявено, за да знаят хората.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА разясни, че няма как да обяви, при положение, че бюджетът може да бъде изчерпан до петък.

ЕМИЛ ДЪРЕВ заяви, че няма да се изчерпи, тъй като по прогноза на БАКЕП неусвоени ще са поне 60 милиона. В момента има 65 подадени проекта, за малко по-малко от 21 милиона, и не повече от 130 – 140 проекта, които в момента се обработват. В тази връзка, той зададе въпрос дали УО планува остатъчния бюджет по 4.1 да бъде прехвърлен към 4.2, където липсват четиридесет и няколко милиона за усвояване на всички допустими проекти.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА благодари и предложи към днешна дата да не се обсъждат тези теми, тъй като не са заложили в Дневния ред. Ако има остатъчен бюджет, на следващо заседание на КН ще бъде направено предложение за прехвърляне или отваряне на нов прием.

ЕМИЛ ДЪРЕВ настоя за информация по въпроса, тъй като членове на Комитета за наблюдение носят отговорност за управлението на програмата. Обърна се

към г-н Феърбрадър дали членовете имат право да знаят какъв е рискът от загуба и какво се прави, за да се минимизира тази загуба.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА даде думата за отговор на господин Феърбрадър.

БЕНДЖАМИН ФЕЪРБРАДЪР отговори, че членовете на Комитета по наблюдение имат право на такава информация в определен момент от време, в определен период от време, но ще провери действително как е при другите служби.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА обяви, че с това се изчерпва Дневния ред на Петото заседание на Комитета по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони. Благодариме на всички членове на Комитета по наблюдение, на представителите на Европейската комисия, господин Феърбрадър и госпожа Живкова за полезната дискусия, за приетите решения, които дават основа на УО да продължи активната и амбициозна програма.

(Петото заседание на Комитета по наблюдение завърши в 16.00 часа)

Неразделна част от настоящия протокол са приложения 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8.

1/10/2025

X

Елена Иванова
директор на дирекция РСР
Signed by: Elena Angelova Ivanova

X

Аделина Стоянова
директор на дирекция "Директни плащан...

1/9/2025

9.1.2025 г.

X

Ирина Лазарова
директор на дирекция "Пазарни мерки и ...
Signed by: Irina Nachkova Lazarova

X

Деница Динчева
директор на дирекция "Животновъдство"
Signed by: Denitsa Boykova Dincheva